

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU

Turizm Eylem Planı

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DAKA
DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DAKA
DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU

Turizm Eylem Planı

2023-2030

DOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI YAYINI
ARALIK 2022, VAN

ISBN
978-605-7887-18-4
BU YAYIN 200 ADET BASILMIŞTIR.

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU TURİZM EYLEM PLANI

KOORDİNATÖR
HALİL İBRAHİM GÜRAY

EDİTÖR
EMRE KARADUMAN

HAZIRLAYANLAR
TAMER KAMACI, GİZEM BEYHAN, CEMALETTİN SARIKAYA
MEHMET ENİS ACAR, KÜBRA AKPINAR

ÖN KAPAK
TAYFUN ÇİFTÇİ

ARKA KAPAK
ALİ İHSAN ÖZTÜRK

TASARIM
BURAK GÜLTEPE (GRIİ MEDYA GRUP)
www.griimedya.com

BASKI

SUNUŞ

Bitlis, Hakkari, Muş ve Van illerinin içerisinde bulunduğu TRB2 Bölgesi büyük medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Tarihi İpekyolu güzergahında yer alan TRB2 Bölgesi, ülkemizin en büyük gölüne sahip olmakla beraber sınır bölgesinde yer almakta, doğal güzellikleri ve gastronomik lezzetleri ile turizm motivasyonuna zemin oluşturmaktadır. Bu güçlü değerlerinin yanı sıra, sahip olduğu genç nüfus ile turizm istihdamındaki potansiyel talebi karşılayabilecek durumdadır.

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (DAKA) faaliyet gösterdiği illerde turizmin planlı, sistemli ve kontrollü gelişiminin sağlanması ve çeşitlendirilmesi ile bölgenin turizm payının artırılması amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalardan biri olan Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı, DAKA Turizm ve Kırsal Kalkınma Politikaları Birimi tarafından sürdürülebilir turizm perspektifi esas alınarak ortaya konmuş önemli bir çalışmadır.

Çalışma sürecinde, turizmle ilgili ulusal ve uluslararası eylem planları incelemeleri, yöneme ve içeriğe ilişkin akademik çalışmalar ve paydaşlarla anketler gerçekleştirilerek; destinasyona uygun,

dijital odaklı ve uygulanabilir bir eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planının hazırlığına ilişkin tüm aşamalarda bilimsel gerçeklikler ile paydaş veri ve görüşleri esas alınmıştır.

Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı temel olarak iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, destinasyonun mevcut durumuna ilişkin değerlendirme ve analizler sunulmuştur. İkinci bölümde ise "Nasıl bir destinasyon?" sorusunun cevabına ilişkin bilgiler ile bunlara ilişkin eylemler bulunmaktadır.

Birlikte hareket etmenin gücü göz önünde bulundurularak, daha geniş bir zeminde hayata geçirilmesi amacıyla kurgulanan destinasyon çalışması oldukça kıymetlidir. Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı çalışmasının TRB2 Bölgesinin turizm payının artırılması başta olmak üzere değerli kazanımlar sağlayacağı ve bölge ile ilgili yapılacak başka çalışmalara bir altlık olarak hizmet edeceği de düşünülmektedir.

**DOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VIII
GİRİŞ.....	10
VAN GÖLÜ DESTİNASYONU HARİTASI.....	13
BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF.....	17
TESİS KAPASİTESİ.....	20
ZİYARETÇİ VERİLERİ.....	22
İSTİHDAM VERİLERİ.....	28
DESTİNASYON ULAŞIM BİLGİLERİ.....	30
TEŞVİKLER.....	33
MEVCUT TURİZM PLANLARI.....	48

İÇİNDEKİLER

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU ÇEKİM UNSURLARI.....	57
VAN GÖLÜ DESTİNASYONU HİTERLANDI ÇEKİM UNSURLARI.....	62
COĞRAFI İŞARET VE VAN GÖLÜ DESTİNASYONU.....	66
VAN GÖLÜ DESTİNASYONUNDA BULUNAN KAMUYA AÇIK KIYI ALANLARI.....	71
VAN GÖLÜ DESTİNASYONUNDAKİ YEMEKLER VE GEÇMİŞ KÜLTÜRLER.....	78
SWOT/GZFT ANALİZİ.....	84
EMPATİ HARİTASI.....	88
YARINA DAİR BİR RESİM.....	95
NASIL BİR VAN GÖLÜ DESTİNASYONU HEDEFLENİYOR?.....	96
EYLEMLER.....	103
REFERANSLAR.....	118

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Van Gölü Destinasyonu Konaklama Kapasitesi

Tablo 2. Van Gölü Destinasyonu Konaklama Tesisleri

Tablo 3. Bitlis İli Yıllara Göre Turist Sayısı

Tablo 4. Van İli Yıllara Göre Turist Sayısı

Tablo 5. Van Gölü Destinasyonu Turizm İşletmeleri İstihdam Verileri

Tablo 6. Van BŞB Otogar Otobüs ve Yolcu Sayıları

Tablo 7. DHMİ Van Ferit Melen Havalimanı Uçuş Bilgileri

Tablo 8. Demiryolu Seyahatine Katılan Yolcu Sayısı

Tablo 9. TRB2 Bölgesi 6. Bölge Teşvik Kapsamındaki İş Kolları

Tablo 10. TRB2 Bölgesinde 6. Bölge Teşvik Kapsamında Yer Almayan İş Kolları

Tablo 11. TRB2 Bölgesinde Turizm Alanında 6. Bölge Teşviklerinin Uygulanabileceği İş Kolları

Tablo 12. TRB2 Bölgesi Turizm Alanı 6. Bölge Teşvik Desteklerinin Özellikleri

Tablo 13. Faydalanılabilecek Teşvikler

Tablo 14. Turizm Tesislerinin TRB2 Bölgesi İçin Teşviklerden Faydalanma Durumu

Tablo 15. Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi

Tablo 16. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejileri /Turizm Stratejileri

Tablo 17. Van Gölü Destinasyonu Çekim Unsurları

Tablo 18. Van Gölü Destinasyonu Hinterland Çekim Unsurları

Tablo 19. Van Gölü Destinasyonu Coğrafi Tescilli Ürünler Tescili

Tablo 20. Van Gölü Destinasyonu Coğrafi İşaret Başvurusu Yapılmış Ürünler

Tablo 21. Kıyı Alanların Kamusal Kullanıma Göre İlçe Sıralaması

Tablo 22. Van Gölü Destinasyonundaki Kamusal Alanlar

Tablo 23. Bitlis İli Yöresel Yemekleri

Tablo 24. Eylemler

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Van Gölü Destinasyonu Haritası

Şekil 2. Van Gölü Destinasyonu Ziyaretçi Profili

Şekil 3. Van Gölü Destinasyonu Ziyaretçi Geliş Motivasyonları

Şekil 4. Van Gölü Destinasyonu Gerçekleştirilen Aktiviteler

Şekil 5. Van Gölü Destinasyonu Konaklama İşletmeleri Personel Sayısı

Şekil 6. Van Gölü Destinasyonu Konaklama İşletmeleri Personelinin Eğitim Durumu

Şekil 7. Türkiye’deki KTKGB ve TM’lerin Temaslarına Göre Dağılımı

Şekil 8. Van Gölü Destinasyonu Turizm Gelişim Bölgeleri

Şekil 9. Kuzey Van Gölü Selçuklu Bölgesi Turizm Gelişim ve Koruma Bölgesi Tatvan Turizm Merkezi Alanında 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzenleme Planı

Şekil 10. Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi

Şekil 11. TRB2 Bölgesi Turizm Koridorları Haritası

Şekil 12. TRB2 Bölgesi Turizm Çeşitliliği Haritası

Şekil 13. Kıyı Alanlarındaki Kamusal Kullanımın İlçelere Göre Dağılımı

Şekil 14. Kıyı Alanlarındaki Kamusal Kullanım Çeşitliliğinin İlçelere Göre Dağılımı

Şekil 15. Kıyı Alanlarındaki Kamu Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı

Şekil 16. Van Gölü Destinasyonu Kıyısındaki Kamusal Kullanımlar

KISALTMALAR LİSTESİ

VGD: Van Gölü Destinasyonu
Van BŞB: Van Büyükşehir Belediyesi
DHMi: Devlet Hava Meydanları İşletmesi
KTİKGTB: Kültür Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri
TM: Turizm Merkezleri
M.Ö.: Milattan Önce
BKİTİ: Basit Konaklama Turizm İşletmesi
KTB: Kültür ve Turizm Bakanlığı
TGA: Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
TCDD: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TTS 2023: Türkiye Turizm Stratejisi 2023
Van YYÜ: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
TSO: Ticaret ve Sanayi Odası
STK: Sivil Toplum Kuruluşu
ESOB: Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
DSİ: Devlet Su İşleri
MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
ASO: Akşam Sanat Okulu
DAKA: Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı
DYÖ: Destinasyon Yönetim Okulu
ASPB: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
MEB: Milli Eğitim Bakanlığı
TÜRSAB: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

KALKINMA AJANSLARI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DAKA
DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU

Turizm Eylem Planı

2023-2030

Altınsaç Koyu - Ali İhsan Öztürk

GİRİŞ

İnsanlar gezmek, görmek, eğlenmek ve dinlenmek gibi amaçlarla sürekli olarak yaşadıkları yeri bir veya birden daha fazla günlüğüne terk ederek turizm hareketliliğine katılırlar. Turistler, ilgi alanlarına yönelik olarak bazı yerleri ziyaret eder, oralarda kalır ve geri dönerler.

Turistlerin destinasyonu yeniden ziyaretlerini güçlendiren temel etmenler arasında çekici unsurların korunması, erişilebilirliğin, bütünleşik ürün zincirinin ve hizmet kalitesinin sağlanması yer almaktadır. Çekici unsurlar olarak sıralanabilecek tarihi ve kültürel yapılarda ve doğal alanlarda koruma-kullanma dengesinin sağlanması, sürdürülebilirliği sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Destinasyonun erişilebilirliğini artırarak daha fazla turiste ulaşmak amacıyla ulaşım altyapısının ve kentsel altyapıların iyileştirilmesi ile tanıtım ve pazarlama araçlarının yaygın kullanımı da destinasyon yönetiminde dikkat edilmesi gereken başlıklar arasında yer almaktadır.

Bir diğer temel etmen ise turiste sunulan ürün paketinin ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesidir. Böylece turistler destinasyon ürünü adı verilen hizmet ve ürünleri bütünleşik olarak deneyimleme olanağı bularak tekil ürün sınırlandırması ile karşı karşıya kalmazlar. Bu durum rekabeti ön plana çıkarır.

Van Gölü Destinasyonu (VGD), Van Gölü'ne komşuluk yapan yerleşim yerlerinin cazibe unsurlarını birlikte düşünerek hazırlanan bir turizm alanı çalışmasıdır. VGD, Van Gölü'ne kıyısı bulunan ilçeler ile Bitlis ili Merkez ilçesi sınırlarını kapsamakta olup TRB2 Bölgesi'nde yer alan diğer iller ve ilçeler ise hinterlandı oluşturmaktadır. Destinasyonun sürdürülebilir olması adına iş birliğini esas alan etkin bir yönetim modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Destinasyon Yönetim Örgütü modeli ile yönetim süreçlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Yapının kurulması ve işlerliğinin sağlanması yolunda önemli adımları içeren "Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı" katılımcı ve güncel yapısı ile öne çıkmaktadır.

GİRİŞ

Plan hazırlık sürecinde turizm paydaşlarıyla odak grup toplantıları ve anket uygulamaları gerçekleştirilmiş; ulusal ve uluslararası literatür çalışmalarında yer alan benzer uygulamalar takip edilmiş; veri derlemeleri ve değerlendirmeler yapılmıştır. Nihayetinde ise bölgenin dinamiklerini ve ulaşılabilir hedefleri yansıtan eylemler ortaya konmuştur.

Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı, tüm paydaşlara mevcut durumu değerlendirmek ve gelecek öngörüsünde bulunmak amacıyla bugünün fotoğrafının çekildiği ve yarının resminin çizildiği iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, genel bilgilerin, kapasite ve verilerin, teşvik ve desteklerin, mevcut planların ve destinasyonun turizm potansiyelinin yer aldığı Bugüne Dair Bir Fotoğraf çekilmiştir. Destinasyonun bugün bulunduğu konum, sahip olduğu imkânlar ve değerlendirebileceği fırsatlar ele alınmaktadır.

İkinci bölümde ise, destinasyon hedefiyle uyumlu süre ve paydaş yönetimini içeren eylemlerin tasarlandığı Yarına Dair Bir Resim çizilmiştir. Ekonomisi ve toplumu, sürdürülebilir çevre uygulamaları, yerel halkın desteği ve güçlü bir liderlikle pazar payını artıracak bir destinasyon tasarlanmaya çalışılmıştır.

TRB2 Bölgesi'nde turizm sektörünün gelişmesinde önemli görev üstlenen Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı, Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı Turizm ve Kırsal Kalkınma Politikaları Birimi tarafından hazırlanmış olup destinasyonda yer alan paydaş kurum ve kuruluşların temsilcilerinden alınan görüş ve katkılar ile son şekline kavuşmuştur

► Tanımlar

Orijin: Turizm hareketliliği içerisinde turistlerin turizme katıldığı kaynak bölge; turist gönderen bölge.

Destinasyon: Birbirleri ile ilişkili olarak ziyaretçilere sunulan turizm ürünlerinin birleşimi; turist kabul eden bölge.

Paydaş: Bir destinasyonda bulunan yerel halk, destinasyonu ziyarete gelen turistler, sivil toplum kuruluşları, il ve ilçe yöneticileri, yerel yönetimler, turizm işletmeleri ve diğer destek işletmeleri, meslek kuruluşları ve eğitim kurumlarıdır.

Destinasyon Yönetimi: Turizmi ekonomik bir faaliyet olarak değerlendirmeye karar vermiş bir yerde tüm çabalara rehberlik eden profesyonel bir yaklaşımdır.

Çekim Unsuru: Turistlerin destinasyon seçimini etkileyen tarihi ve doğal güzellikler, kültürel unsurlar ve çeşitli aktivitelerdir.

SWOT Analizi: Destinasyonlar açısından, güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditleri ortaya koymaya yarayan bir analiz türüdür.

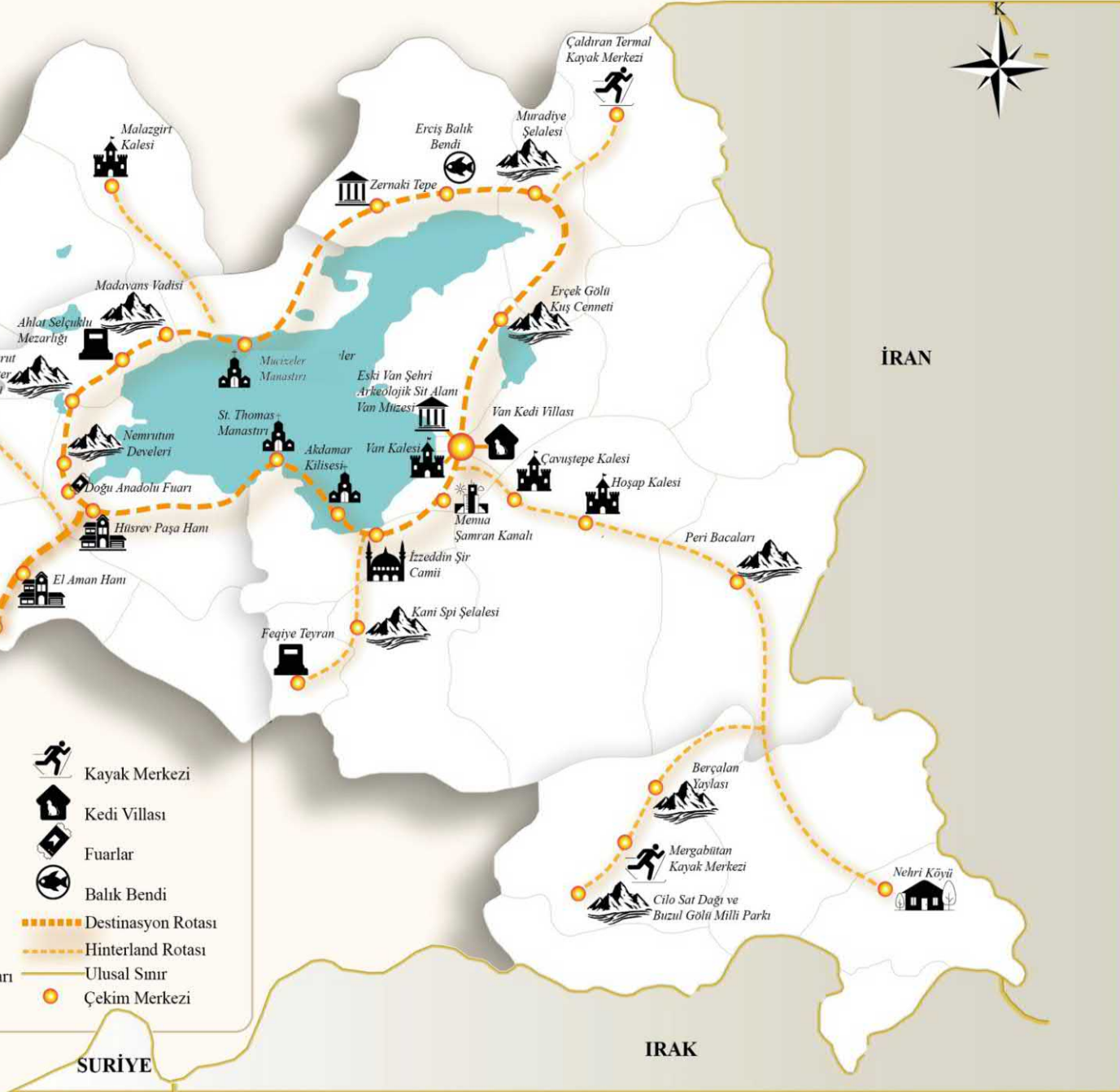
Empati Haritası: Belirli kişi veya kişiler için bir derece empati yapmaya yarayan ve iş modellerinin müşteri perspektiflerine göre tasarlanmasına yardımcı olan bir yöntemdir. Demografik özelliklerin ötesinde, müşterinin çevresi, davranışı, istekleri ve endişeleri ile ilgilenir.

Destinasyon Yönetim Örgütü: Destinasyonun vizyonu ve hedeflerine ulaşması doğrultusunda birçok paydaşın çalışmalarını koordine eden yapıdır.

Van Gölü Destinasyonu Haritası

GÖSTERİM

- Camiler ve Medreseler
- Hanlar
- Kaleler
- Köprüler
- Anıt Mezarlar ve Kumbetler
- Tarihi Kentsel Altyapılar
- Kiliseler ve Manastırlar
- Müzeler ve Arkeolojik Sit Alanları
- Doğal Varlıklar
- Kayak Merkezi
- Kedi Villası
- Fuarlar
- Balık Bendi
- Destinasyon Rotası
- Hinterland Rotası
- Ulusal Sınır
- Çekim Merkezi

Şekil 1. Van Gölü Destinasyonu Haritası

VAN GÖLÜ DESTİNASYONUN HEDEFLERİ

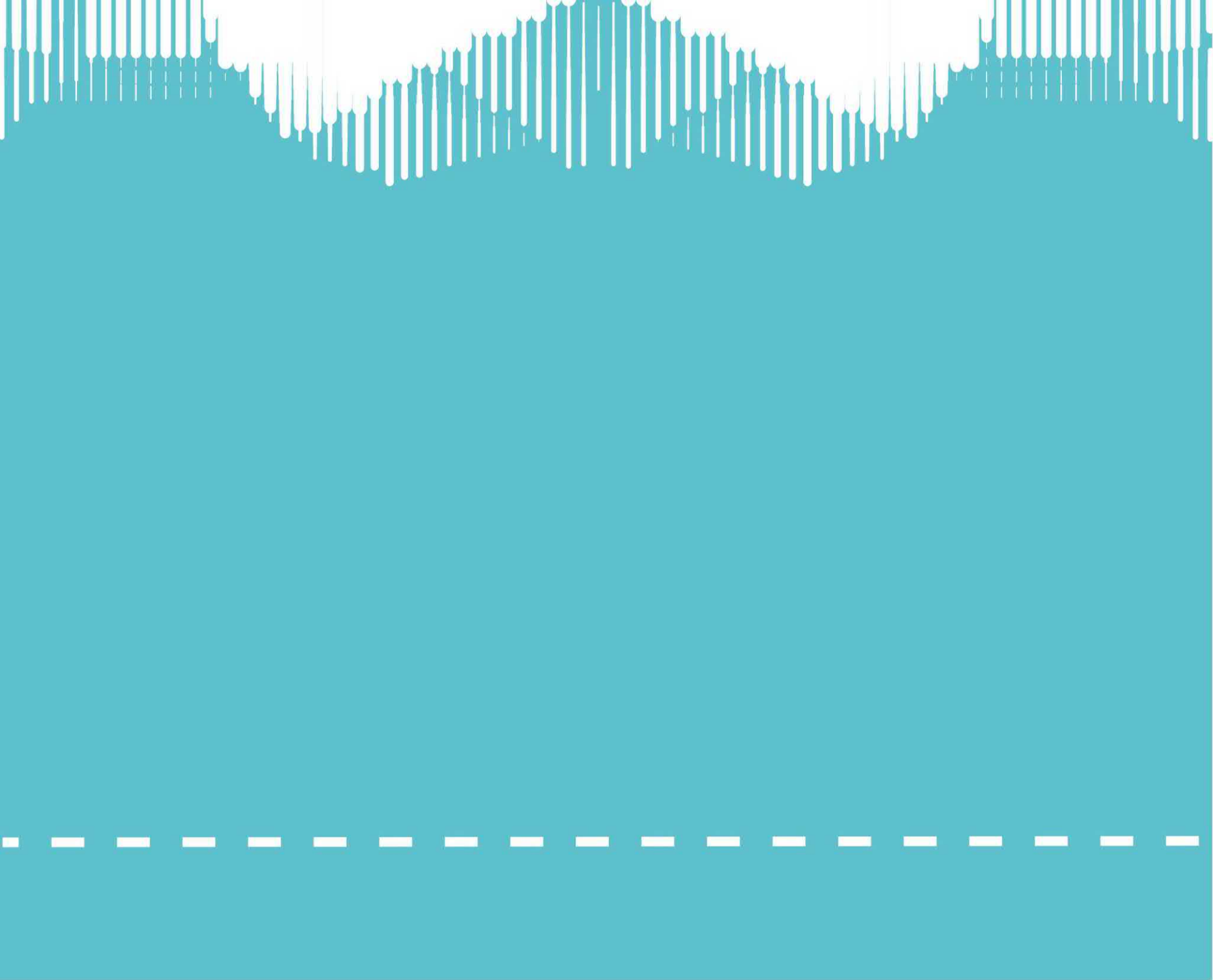
Destinasyon ekonomisini büyütmek

Destinasyonun çekim unsurlarını sürdürülebilir bir bakış açısıyla geliştirmek

Destinasyonun imajını güçlendirmek ve bilinirliğini artırmak

VİZYON

Bölgenin turizm potansiyelini harekete geçirerek Van Gölü Destinasyonunu toplumun refahını arttıran ve sürdürülebilir rekabeti öncelikli kılan bir marka haline getirmek

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Turizm, insanların eğlence, tatil, boş zaman değerlendirme veya başka motivasyonlarla sürekli olarak bulundukları yerlerden başka yerlere seyahat etme ve orada zaman geçirmeye yönelik faaliyetlerinin bütünüdür. Turizm, müşterilerinin ihtiyaç ve beklentilerine, memnuniyetine ve güvenliğine yönelik olarak uyum sağlama kabiliyetine ihtiyaç duyan bir sistemdir.

18

Turizm sektörü; talebin sürekli olarak artması, turizmin döviz sorununa bir çözüm olması, sektörün gelişim maliyetinin diğer sektörlerle göre daha az olması gibi avantajlara sahiptir. Bu avantajlar, istihdamı artırma ve yeni iş olanakları yaratmanın yanı sıra milli gelir seviyesini artırma ve sosyo-ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak şeklinde sıralanabilir. Bu katkılar turizme olan ilgiyi artırmakta ve planlamayı kaçınılmaz kılmaktadır. Turizm planlaması, mevcut durum analiz etmek ve buradan hareketle geleceğe dair öngörülerde bulunmak ile mümkün olmaktadır.

Turizme katılan insanların, çıkış noktaları olan orijin ile varış noktaları olan destinasyonlar arasındaki ilişki, turizmin özünü ortaya koymaktadır. Çeşitli amaçlarla bir destinasyonu ziyaret eden turistler, destinasyonun paydaşlarından yalnızca biridir. Diğer paydaşları ise yerel halk, tur operatörleri, turizm girişimcileri, kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili sivil toplum kuruluşlarıdır.

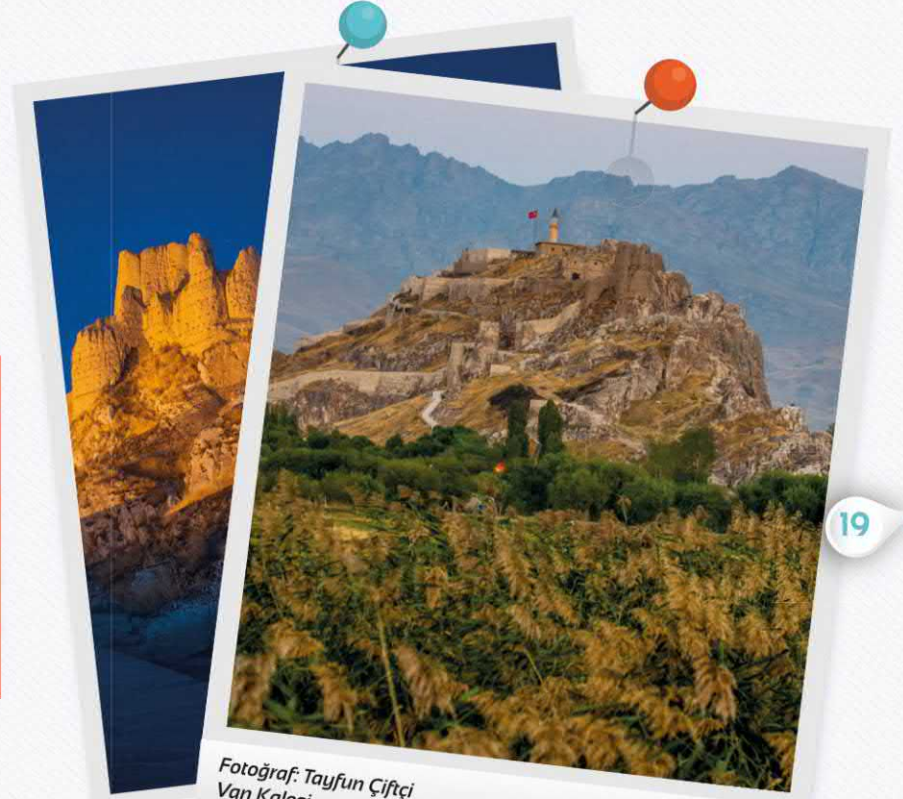
Van Gölü Destinasyonu; Türkiye'nin en büyük sodalı gölü olan, içerisinde yaşayan İnci Kefali'nin yaşam mücadelesine ev sahipliği yapan ve yüzyılların efsanesi Van Gölü Canavarını derinlerinde sakladığı düşünülen Van Gölü'nün sınırını paylaştığı komşularından (Adilcevaz, Ahlat, Tatvan, Gevaş, Edremit, İpekyolu, Tuşba, Muradiye ve Erciş) oluşmaktadır. Bitlis ili, Van Gölüne yakınlığı ve il merkezi olması nedeniyle destinasyonun içerisinde bulunmaktadır. Ayrıca TRB2 Bölgesinde yer alan diğer yerleşim yerleri (Muş ve Hakkâri illeri ile Bitlis ve Van illerinin diğer ilçeleri) destinasyonun hinterlandında yer almaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Destinasyonda ve hinterlandında yer alan çekim unsurlarının, bütüncül olarak ziyaretçi artırma, yatırımcı artırma ve farklı kazanımlar sağlamaya yönelik hedefleri bulunmaktadır.

Van Gölü Destinasyonu, ziyaret ve yatırım açısından önemli bir potansiyele sahiptir. *Bu potansiyelini, tarih, kültür, doğa, gastronomi ve su sporları* başta olmak üzere sahip olduğu çeşitli çekim unsurları ve farklı alternatif turizm ağlarını değerlendirerek daha etkin kullanabilecektir.

Potansiyeli etkin kullanmanın yolu iyi bir planlamadan geçmektedir. Potansiyelin farkına varmak ve sahip oldukları ile elde etmek istediklerini birleştirmek bir planlamaya olan ihtiyacı öne çıkarmaktadır.

Fotoğraf: Tayfun Çiftçi
Van Kalesi

Van Kalesi, Urartu kralı I. Sarduri tarafından M.Ö. 840-825 tarihleri arasında kurulmuştur. Kalede Urartular'dan kalma Madır (Sardur) Burcu, Anah-Kız açık hava tapınağı, I. Argişti, Kurucular, Menua ve II. Sarduri kaya mezarları, Bin Merdivenler ile ana kayaya oyulmuş sur duvar yatakları ve sur duvarları bulunmaktadır. Van Kalesi, Van Gölü'nün yakınında ve İpekyolu ilçesi sınırlarında bulunmaktadır. Şehir merkezinden kaleye ulaşım 5-15 dakika arasında gerçekleşmektedir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı, destinasyonun mevcut durumunu ortaya koymak, sahip olunan potansiyeli kolektif akıl ve çaba ile sunmak, tanıtımı artırmak, destinasyonun sürdürülebilir kullanımı sağlamak yerel halkın refahının artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirmek, yatırım ve ziyareti artırmak gibi amaçlarla hazırlanmıştır. Bu kapsamda destinasyonun mevcut durumunun analiz edilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Destinasyonun mevcut durumu, turizm işletmelerinin sayısı, işletmelerdeki istihdam oranı, destinasyona gelen ziyaretçi sayıları ve profilleri turizm yatırım süreçleri ve SWOT Analizi (güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler) ile ortaya konulmuştur. Destinasyonda öne çıkan çekim unsurları planda yer almış ve bu unsurların etkin kullanımı ile ilgili eylemler sıralanmıştır. Eylem Planı hazırlık sürecinde paydaşlardan bilgi talebi ve anketler aracılığıyla veri toplanmıştır.

Tesis Kapasitesi

Van Gölü Destinasyonunda bulunan konaklama tesisleri yıllara göre artış göstermiştir. Ancak 2011 yılında Van'da meydana gelen depremler bu artışı durdurmuştur. Deprem sonrası tesislerin yenilenmesi veya baştan yapılması nedeniyle tesislere dair sayısal hafıza çok güçlü değildir. Bu sebeple tesislerle ilgili veriler 2014 yılından itibaren yeniden oluşturulmuştur.

2014 yılı yabancı ziyaret açısından da önemli bir yıldır.¹ Van Gölü destinasyonunu ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısının yıllar içerisinde artmasının turizm sektöründe arz yönlü gelişimi tetiklediği tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak, son yıllarda Van Gölü çevresinde ve ilişkili destinasyonlarda konaklama ve seyahat hizmetleri başta olmak üzere, ilgili sektörlerde destinasyon bazında büyüme gerçekleştiği görülmektedir.

¹ 2013 yılında Van Gölü Destinasyonunu ziyaret eden yabancı ziyaretçilerin geceleme sayısı 69.740 iken 2014 yılında bu rakam %276 artarak 192.805'e yükselmiştir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 1. Van Gölü Destinasyonu Konaklama Kapasiteleri²

	İşletme Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Kapasitesi
2014	59	2.567	5.247
2022	92	3.606	7.746

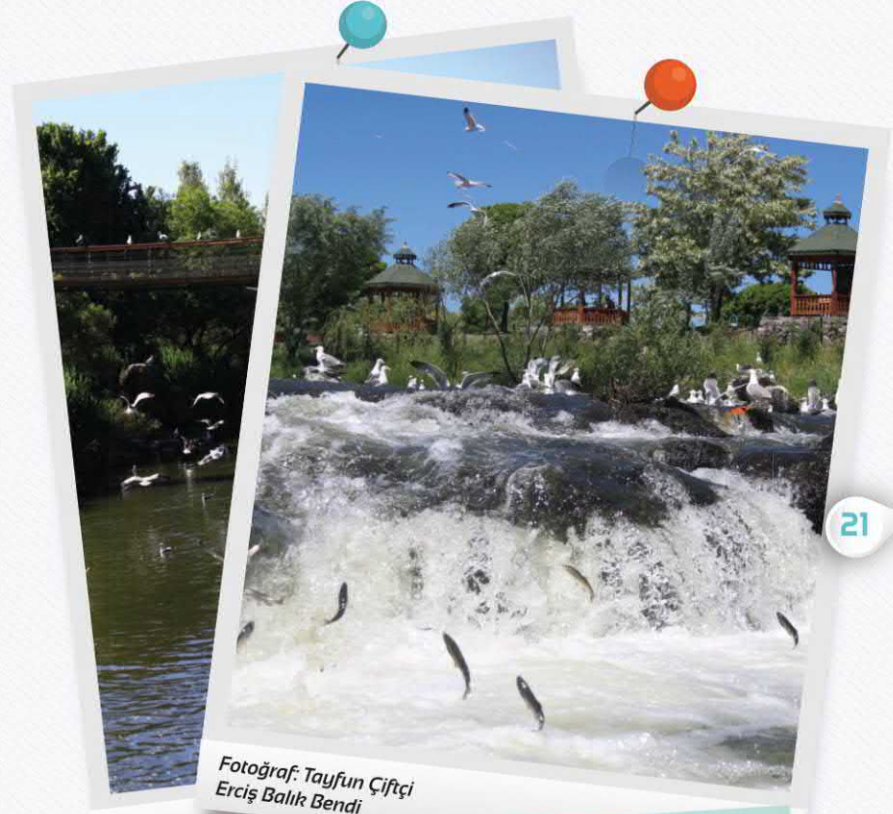
Tablo 2. Van Gölü Destinasyonu Konaklama Tesisleri²

	Bitlis	Van	Toplam
BKTİ ³	8	35	43
Apart Otel ⁴	2	16	18
★★	1	2	3
★★★★	7	9	16
★★★★★	2	7	9
★★★★★	0	3	3

²Veriler Bitlis ve Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden alınmıştır.

³Basit Konaklama Turizm İşletmesi

⁴ 10 Adet BKTİ, 8 adet Bakanlık Belgeli Apart Otel bulunmaktadır.

Fotoğraf: Tayfun Çiftçi
Erciş Balık Bendi

Her yıl 15 Nisan ile 15 Temmuz tarihleri arasında yumurtalarını bırakmak için Van Gölü'nden tatlı sulara göç eden İnci Kefalleri, yolculukları sırasında önlerine çıkan engelleri aşmak için büyük mücadele vermektedir. Geçmişte yoğun bir şekilde kaçak avcılarının engeline takılan İnci Kefalleri önlemlerin artırılmasıyla yolculuklarını artık daha güvenli bir şekilde gerçekleştirmektedir. Çeşitli güzergahları kullanarak göç eden İnci Kefallerinin gözde adresi çoğunlukla Erciş ilçesinde bulunan Balık Bendinde gerçekleştirmektedir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Ziyaretçi Verileri

Van Gölü Destinasyonuna ait ziyaretçi verilerine ilişkin olarak çeşitli derlemeler yapılmıştır. Bitlis iline ait ortalama kalış süresi 1 gece iken, Van ilinde 2 gece olarak saptanmıştır.

İlgili kurumlardan 10 yıllık konaklama istatistikleri alınmış, destinasyon içerisinde yer alan otel yöneticileriyle anket aracılığıyla görüşme yapılmış ve ziyaretçilerle ilgili çeşitli bilgiler, destinasyonu tercih nedenleri ve destinasyonda gerçekleştirdikleri aktiviteler ile ilgili veri toplanmıştır.

Tablo 3. Bitlis ili yıllara göre turist sayıları

YIL	GİRİŞ (TURİST SAYISI)			GECELEME		
	YERLİ	YABANCI	TOPLAM	YERLİ	YABANCI	TOPLAM
2012	66.057	6.047	72.104	74.287	7.086	81.373
2013	69.034	3.030	72.064	97.701	4.395	102.156
2014	69.089	4.282	73.371	112.511	5.824	118.335
2015	60.552	1.994	62.546	80.913	2.808	83.721
2016	39.610	969	40.579	48.779	1.049	49.828
2017	75.425	1.203	76.628	143.046	1.666	144.712
2018	124.084	2.279	126.363	206.056	3.763	209.819
2019	142.509	2.833	145.342	214.004	3.770	217.774
2020	94.918	399	95.317	163.468	521	163.989
2021	128.642	1.270	129.912	224.662	1.758	226.420

Kaynak: Bitlis İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Bitlis ili konaklama istatistikleri göz önünde bulundurulduğunda, ziyaretçilerin 'giriş' ve 'geceleme' sayıları itibarıyla kategorize edildiği görülmektedir. 2012-2017 dönemindeki veriler daha homojen bir yapı göstermekte olup en düşük sayı 2016 yılında kaydedilmiştir.

2018-2021 dönemi ise verilerin önceki yıllara göre yarıdan biraz daha fazla arttığı bir dönem olup en düşük sayılar tüm dünyayı etkisi altına alan salgınını bir sonucu olarak 2020 yılında kaydedilmiştir.

Giriş sayıları yalnızca konaklama tesislerine ait verilerdir ve geceleme sayıları aynı tesiste birden fazla gece konaklandığını göstermektedir. Ayrıca akraba-arkadaş evi, günlük kiralık daireler ve buna benzer doğrudan kaydı bulunmayan yerlere ait verilere ulaşılammıştır.

Fotoğraf: Ali İhsan Öztürk
Ahlat Selçuklu Mezarlığı

Anadolu'ya giriş kapısının en önemli noktası ve doğu-batı sentezinin kavşak noktası olan Ahlat, gerek coğrafi gerek tarihi özellikleriyle ön plana çıkmaktadır. XIII. yüzyılda "Belh (Afganistan) ve Buhara (Özbekistan)" ile İslam dünyasının üç büyük ilim, kültür ve sanat merkezinden biri olmuş ve Kubbet-ül İslam unvanını alarak önemini daha da artırmıştır. Ahlat Selçuklu Meydan Mezarlığı Ören Yeri, Ahlat'ta bulunan birçok tarihi mezarlık içerisinde en büyük ve en önemli olanıdır. Mezarlıkta, dönemin ünlü sanatkarlarının eserleri bulunmaktadır. 210.000 metrekarelik bir alanı kaplayan Meydan Mezarlığı, Türk-İslam Mezarlıkları içerisinde büyüklük açısından dünyada üçüncü sırada, ülkemiz de ise ilk sırada yer almaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Van ilinde ise ziyaretçilerin 'giriş' ve 'geceleme' sayıları itibarıyla kategorize edildiği görülmektedir. 2017 yılından itibaren en fazla düşüş 2020 yılında gerçekleşmiştir. Bu durumun sebebi 2019 yılı sonlarında ortaya çıkan ve 2020 Mart ayında ülkemizde ilk vakası görülen COVID-19 salgınıdır.

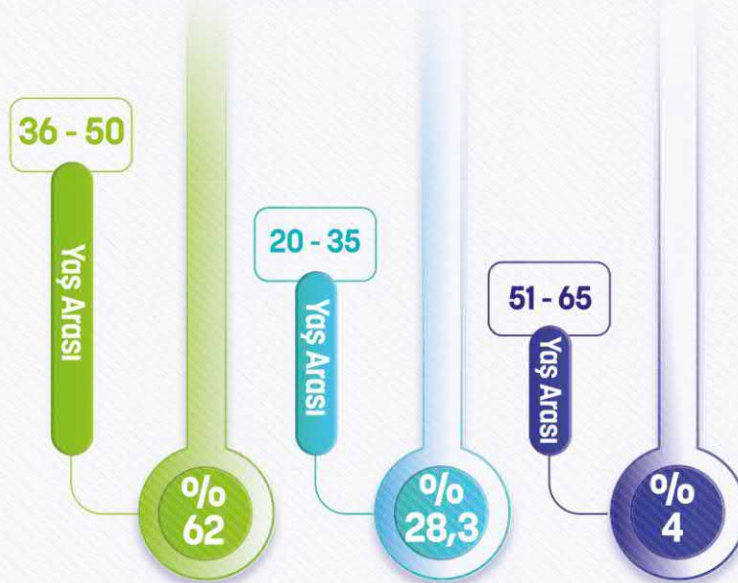
Van'a en fazla yabancı ziyaretçinin geldiği (orjin) ülke, İran İslam Cumhuriyeti'dir. Destinasyondaki konaklama tesisleri ile ilgili alınan bilgiler ışığında tesislere gelen misafirlerin yaş aralıkları, destinasyona geliş motivasyonları ve destinasyonda gerçekleştirdikleri aktiviteler ifade edilmektedir.

Tablo 4. Van ili yıllara göre turist sayıları.

YIL	GİRİŞ (TURİST SAYISI)			GECELEME		
	YERLİ	YABANCI	TOPLAM	YERLİ	YABANCI	TOPLAM
2012	37.315	49.579	86.894	347.471	33.710	381.181
2013	40.520	85.080	125.600	218.349	36.630	254.979
2014	53.699	154.174	207.873	269.747	69.804	339.551
2015	57.769	154.569	212.338	275.232	71.077	346.309
2016	52.858	221.691	274.549	183.418	50.968	234.386
2017	56.064	421.977	478.041	584.040	486.220	1.070.260
2018	91.413	232.202	323.615	546.758	317.286	864.044
2019	214.496	328.326	542.822	604.041	444.726	1.048.767
2020	218.484	19.268	237.752	391.256	39.936	431.192
2021	361.674	40.599	402.273	638.652	86.046	724.698

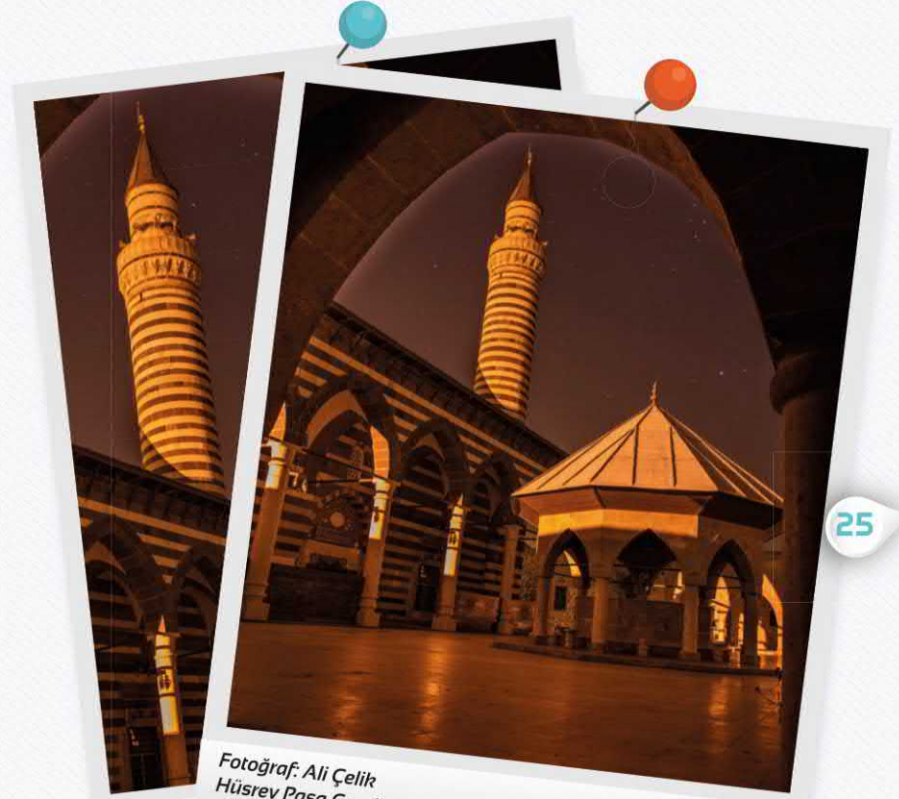
Kaynak: TÜİK & Van İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Şekil 2. Van Gölü Destinasyonu Ziyaretçi Profili (Yaş)

Şekil 1'de görüldüğü üzere, destinasyona gelen ziyaretçilerin %62'si 36-50 yaş aralığındadır. Bu yaş grubunu %28,3 ile 20-35 yaş arası takip etmektedir. 51-65 yaş arası ziyaretçiler yaygın kanaatin aksine %10'un altındadır, ancak verilerin yalnızca konaklama tesislerine ait olması ve destinasyonda tesis dışı konaklamaların yaygın olması bu konuyla ilgili özel bir çalışmayı gerekli kılmaktadır.

Fotoğraf: Ali Çelik
Hüsrev Paşa Camii

III. Murad döneminde bir süre beylerbeyilik yapan Hüsrev Paşa tarafından inşa ettirilmiştir. Kimliği tam olarak tespit edilemeyen bâninin, Sicill-i Osmânî'de 1587'de İran seferinde şehit olduğu belirtilen Köse Hüsrev Paşa olması muhtemeldir. Hüsrev Paşa Camii ile medresesi, Mimar Sinan'ın yaptığı eserlerine adlarını veren listelerden yalnız Tuhfetü'l-mî'mârin'de geçmektedir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Şekil 3. Van Gölü Destinasyonu Ziyaretçileri Geliş Motivasyonları

Şekil 2’de görüldüğü üzere, destinasyon ziyaretçilerinin gelişlerinde temel motivasyonun %32 ile gezi-seyahat amacıyla gerçekleştiği, iş amaçlı seyahatlerin ikinci sırada kaldığı ve bu seyahatlerin yoğunluğunun Bitlis iline

olduğu, alışveriş amaçlı ziyaretlerin ise özellikle İranlılar tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu motivasyonları akraba-arkadaş ziyaretleri ile diğer (sağlık amaçlı, kongre-fuar vs.) ziyaretler takip etmektedir.

Activity	Percentage
Alışveriş	43,4%
İş, Toplantı, Konferans	30,19%
Diğer	13%

Şekil 3'te görüldüğü üzere, destinasyonun ziyaretçileri en fazla tarihi ve doğal güzellikleri ziyaret etmektedir. Alışveriş, iş amaçlı programlar ile toplantı ve konferanslar da destinasyon ziyaretçilerinin aktiviteleri arasında yer almaktadır. Ayrıca eğlence faaliyetleri de destinasyonda gerçekleştirilen diğer aktivite oranlarında yer almaktadır.

Minua) Kanalı

Su mühendisliğinin bir harikası olan ve 51 km uzunluğundaki Minua Sulama kanalı, Van'ın 50 km güneyinde yer alan Gürpınar (Havasor) Ovası'ndan Urartu Krallığı'nın başkentinin bulunduğu Van Ovasına tatlı su taşımakta ve geçtiği yerlerde yapılan tarıma hayat vermektedir. Şamram Kanalı olarak da ifade edilen kanalın bazı yerlerinde yazıtlar bulunmaktadır. Bu yazıtlardan biri "İşpuini'nin oğlu Minua, Tanrı Haldi'nin gücü sayesinde bu kanalı açtı. Adı Minua Kanalı'dır. Tanrı Haldi'nin büyüklüğü sayesinde, Minua der, büyük kral, Baniili (Urartu) Ülkelerinin Kralı, Tuşpa kentinin efendisidir. Minua der ki, kim bu yazıyı silerse, kim onu tahrip ederse, kim bunu görürse, kim başkasına "Bu kanalı ben açtım" derse o, Tanrı Haldi, Tanrı Teişeba, Tanrı Şiuini ve bütün tanrılar tarafından mahvedilsin; güneş ışığından yoksun edilsin." şeklindedir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

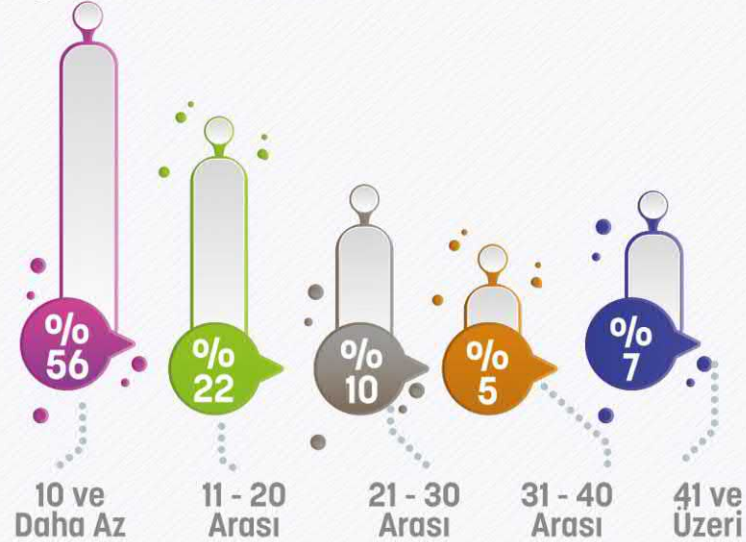
İstihdam Verileri

Van Gölü Destinasyonu içerisinde yer alan turizm işletmelerine yönelik Bitlis ve Van Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüklerinden alınan veriler kapsamında ilgili iş kollarına yönelik istihdam sayıları tablo 5'te ifade edilmektedir.

Tablo 5. Van Gölü Destinasyonu Turizm İşletmeleri İstihdam Verileri

İş Kolu	Van	Bitlis
Oteller ve Benzeri Konaklama Yerleri	722	115
Tatil ve Kısa Süreli Konaklama Yerleri	47	1
Kamp Alanları, Motorlu Karavan ve Karavan Tipi Treyler Park Hizmetleri	0	0
Seyahat Acentesi ve Tur Operatörlerinin Faaliyetleri	184	16
Toplam	953	132

Van Gölü Destinasyonunda bulunan konaklama işletmeleri personel sayısı açısından incelendiğinde, destinasyonda bulunan işletmelerin %56'sının "10 veya daha az" personel sayısına sahip olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 5. Van Gölü Destinasyonu Konaklama İşletmeleri Personel Sayısı

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

İşletme personellerinin turizmle ilgili bir eğitime sahip olma durumları değerlendirildiğinde ise sektör personelinin büyük bir kısmının turizme dair bir eğitimden yoksun olduğu görülmektedir. İşletmelerin %73'ünde turizm eğitimine sahip personelin oranının %20'nin altındadır.

Şekil 6. Van Gölü Destinasyonu Konaklama İşletmeleri Personeli Eğitim Durumu

Fotoğraf: Tayfun Çiftçi
Flamingolar

Türkiye'de bulunan 453 kuş türünün yansı, Erçek Gölü havzasında varlığını sürdürmektedir. Erçek Gölü Kuş Cenneti; Kılıçgaga, Büyük Cılbıt, Kara Boyunlu, Batağan, Angıt, Yaz Ördeği, Van Denizi Martısı gibi onlarca kuş türünün barındığı zengin bir doğal ortamdır. Kuş Cenneti yalnız yerel türlerin değil, Flamingolar gibi göçmen kuşların da önemli konaklama ve üreme alanlarındandır. Dünyanın en büyük flamingo konaklama alanlarından birine ev sahipliği yapan Erçek Gölü, il merkezine yaklaşık 30 km. uzaklıktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Destinasyon Ulaşım Bilgileri

Van Gölü Destinasyonu kara yolu, hava yolu, demir yolu ve deniz yolu ulaşımı olanaklarına sahiptir. Türkiye'nin her ilinden gerçekleşen kara yolu ulaşımının tamamına yakını, Bitlis üzerinden Van'a doğru devam etmekte ve bu iller düzenlenen kara yolu seferlerinde birbiri için durak noktaları olmaktadır. Van Büyükşehir Belediyesinden alınan verilere göre son üç yılda Van'da gerçekleşen seferlere ilişkin bilgiler tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Van BŞB Otogar Otobüs ve Yolcu Sayıları

	Günlük Giden ve Gelen Otobüs Sayısı	Günlük Giden Yolcu Sayısı
2019	50	1.250
2021	65	1.625
2022 Temmuz sonu itibarıyla	60	1.500

Van ve Bitlis'e kara yolu ile gerçekleştirilen seyahatlerin önemli bir bölümü Van Gölü'ne kıyısı bulunan Tatvan, Gevaş, Edremit, İpekyolu ve Tuşba ilçelerinden geçmektedir. Van Gölü'nün kuzeyinden hareket eden seyahatlerin bazıları ise Ahlat, Adilcevaz ve Erciş ilçelerinden sağlanmaktadır. Bununla birlikte Van Gölü Destinasyonu ve hinterlandında bulunan lokasyonlara şehir içi ulaşım imkânları bulunmaktadır.

Van Gölü Destinasyonuna ulaşmak için kullanılacak bir diğer alternatif ulaşım olanağı ise hava yolu taşımacılığıdır. 1943 yılında hizmete açılan ve 2011 yılından bu yana uluslararası uçuşlara hazır hale getirilen Van Ferit Melen Havalimanı, Van Gölü Destinasyonuna doğrudan ulaşımın olduğu tek havalimanıdır. Bitlis ilinde havaalanı bulunmamaktadır. Van Gölü Destinasyonunun hinterlandında yer alan ve Bitlis'e 83 km mesafede bulunan Muş Sultan Alparslan Havalimanı ile Van'a 192 km uzaklıkta bulunan

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Hakkâri Yüksekova Selahaddin Eyyûbî Havalimanı aracılığıyla da destinasyona ulaşım sağlanabilir. Yıllık yolcu ve sefer sayıları dikkate alındığında bölgenin en önemli havalimanı olan Van Ferit Melen Havalimanı, iç turizm hareketliliğinde havayolunu tercih etmek isteyen kitleler için önemli bir işleve sahiptir. İç pazarda 7 ayrı havalimanı ile karşılıklı seferlerle uçuş imkanı sağlanmaktadır.

Tablo 7. Van Ferit Melen Havalimanı Uçuş Bilgileri

	Gelen- Giden Uçak Sayısı	Gelen – Giden Yolcu Sayısı
2019	14.962	1.413.367
2020	13.368	976.311
2021	8.733	1.265.467
2022 Temmuz sonu itibarıyla	7.953	713.810

Van Ferit Melen Havalimanı'ndan tarifeli uçuş gerçekleştirilen havalimanları, İstanbul Havalimanı, Sabiha Gökçen Havalimanı, İzmir Adnan Menderes Havalimanı, Ankara Esenboğa Havalimanı, Antalya Havalimanı, Adana Şakir Paşa Havalimanı ve Trabzon Havalimanı'dır. Gerçekleştirilen tarifeli iç uçuşların yanı sıra, 2021 yılında Tahran – Van arasında İran Havayolu şirketi tarafından karşılıklı seferler düzenlenmiş, ancak bir süre sonra seferler iptal edilmiştir.

Destinasyona erişim için kullanılan başka bir ulaşım olanağı demir yolu ulaşımıdır. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre destinasyon ile bağlantılı üç farklı demiryolu ağı bulunmaktadır. Bunlar Tatvan-Ankara (Van Gölü Ekspresi), Ankara-Tahran-Ankara (Transasya Ekspresi) ve Van-Tahran seferleridir. Seferlere pandemi sebebiyle ara verilmiş olup, Van Gölü Ekspresi seferleri yeniden başlamıştır. Tablo 8'de son yıllara ait yolcu sayıları yer almaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 8. Demiryolu seyahatine katılan yolcu sayıları

Tren Adı/ Yolcu Sayısı	2019		2020		2021		2022	
	Gelen	Giden	Gelen	Giden	Gelen	Giden	Gelen	Giden
Transasya	3.989	3.565	749	757	-	-	-	-
Van - Tahran	4.625	3.651	515	549	-	-	-	-
Van Gölü Ekspresi	32.930	8.040	7.772	1.711	9.419	2.489	32.174	10.232

Van Gölü Ekspresi, Ankara-Tatvan-Ankara arasında haftada 2 gün işleyen ana hat trenlerinden biridir. Tren Ankara'dan Salı ve Pazar günleri, Tatvan'dan ise Salı ve Perşembe günleri hareket etmektedir. Van Gölü Ekspresi pulman, örtülü kuşetli, yataklı ve yemekli vagonlardan oluşmaktadır. Son dönemde iç turizm hareketliliğinde tren kullanımının artmasıyla Van Gölü Ekspresi'ne yönelik ilgi artmıştır.

Van Gölü Destinasyonuna gerçekleştirilen tren yolculuklarının ayırt edici bir özelliği, Tatvan'a ulaşan trenlerin Van'a geçişlerini feribotlar marifetiyle gerçekleştirmesidir. Tatvan ve Van güzergâhından geçen yolcu ve yük trenleri Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları'na ait feribotlarla Van Gölü'nü geçtiğinden deniz yolu ulaşımı da aktif olarak kullanılmakta ve bu durum yolcular için farklı bir deneyim sunmaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Teşvikler

Van Gölü Destinasyonu, Türkiye'deki 26 düzey 2 bölgesinden biri olan TRB2 Bölgesi'nde kalmaktadır.

Bölge, ana geçim kaynağı olarak tarım sektörü ile anılsa da son yıllarda dünya genelinde ve Türkiye'de ulaşım araçlarının ve sosyal medya kullanımlarının artması sonucu turizm sektörüne yönelmekte olup tarihi ve doğal değerleri ile turizm sektöründe potansiyeli yüksek bir konumdadır.

Ancak bu potansiyelin verimli kullanımı için bölgenin tanıtımının yapılması, turizm altyapısının geliştirilmesi ve yatırımların genişletilmesi gerekmekte olup söz konusu gelişimin sağlanabilmesi için birtakım destek mekanizmalarından yararlanmak gerekmektedir.

Bu kapsamda, destinasyonda turizm sektörü yatırımlarını artırabilecek düzeyde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu bulunmaktadır. Söz konusu mevzuat çerçevesinde bölgede seçili iş kollarında maddi muafiyetler, tahsis ve işlem kolaylıkları sağlanmaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Bölgesel Teşvik Sistemi Destekleri

Ülkemizde yapılacak belli asgari şartları sağlayan US97 NACE koduna göre tanımlanmış yatırımlar, yatırım konusu ve yatırım iline göre değiştirmek koşuluyla teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir.

Van Gölü Destinasyonu içerisinde ve etki alanında (TRB2 Bölgesi'nde) teşvik ve destek kapsamında olan iş kolları Tablo 9'da, kapsam dışı olan iş kolları ise Tablo 10'da bulunmaktadır.

Tablo 9'da yer alan teşvik ve destek kapsamındaki iş kollarının yatırım şartları ise Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 9. TRB2 Bölgesi 6. Bölge Teşvik Kapsamındaki İş Kolları

US97 NACE Kodu	BÖLGESEL TEŞVİKTEN YARARLANABİLEN İŞ KOLLARI
5510.1.01.99	Termal Oteller
5510.1.01.97	Sağlıklı Yaşam (Wellness) Tesisi
5510.1.01.00	Lokantalı Oteller
5510.2.01.00	Lokantasız Oteller
6304.0.01.00	Yurt İçi, Yurt Dışı Tur Org. Otel, Acente Kom.
7513.0.00.50	Ticaret, Otelcilik Ve Lokantacılık Hizmetleri
5510.1.01.98	Butik Oteller
5510.5.02.00	Tatil Köyleri
9219.2.04.00	Atış Poligonları (Sportif Amaçlı Olmayan)
9232.0.01.00	Müzeler
9241.1.03.00	Golf Sahalarının İşletilmesi
9219.1.00.00	Fuar ve Lunapark Faaliyetleri
9241.1.07.00	Buz Pateni Salonları
5510.3.02.99	Kırsal Turizm Tesisi
0000.0.00.12	Deniz Turizmi Tesisi
5510.5.04.00	Yayla Evleri
5510.3.02.00	Dağ Evleri
9241.2.99.99	Spor Tesisi Yatırımları
7499.2.06.99	Kongre, Sergi Veya Gösteri Merkezleri
9249.2.01.00	Dinlenme Parkları ve Plaj Hizmetleri
8519.0.07.00	Hast. Hiz. Dışındaki, Konaklamalı Sağlık Hiz.

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 10. TRB2 Bölgesi 6. Bölge Teşvik Kapsamında Yer Almayan İş Kolları

US97 NACE Kodu	BÖLGESEL TEŞVİKTEN YARARLANMAYAN İŞ KOLLARI
5510.1.02.00	Lokantalı Moteller
5510.2.02.00	Lokantasız Moteller
5510.5.06.00	Apart Otel
8090.2.10.10	Otel İşletmeciliği Hizmetlerine İlişkin Kurslar
5510.5.07.00	Pansiyonlar
5510.5.01.00	Gençlik Kampları (Hostels)
5510.4.00.00	Kamping Ve Konaklama Alanları
5510.5.01.00	Çocuk Tatil Kampları
5520.1.01.00	İçkili ve İçkisiz Lokantalar
5520.2.03.00	Barlar
5520.2.02.00	Meyhane ve Birahaneler
5520.2.04.00	Gece Kulübü ve Tavernalar
8090.2.10	Turizm Kursları

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

35

Fotoğraf: Ali Çelik
Süphan Dağı

Van Gölü'nün kuzey tarafında Adilcevaz, Erciş ve Patnos arasında yer alan Süphan Dağı Türkiye'nin en yüksek üçüncü dağıdır. Sönmüş volkanik bir oluşum olan dağ, Türkiye'deki volkanik dağlar arasında yükseklik bakımından ikinci sırada yer alır. Toplam 4058 metre yüksekliğe sahip dağ, tırmanış için sıkça tercih edilir. Dağa tırmanışta birçok su kaynağı, irili ufaklı krater ve buzul gölleri ile karşılaşılır. Dağın doruğundan Van Gölü görülür ve harika bir manzara oluşur.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo II. TRB2 Bölgesinde Turizm Alanında 6. Bölge Teşviklerinin Uygulanabileceği İş Kolları ve Yatırım Özellikleri

NACE Kodlu İş Kolları	Bölgesel Teşvik Asgari Yatırım Şartları	Yatırımla İlgili Özel Şartlar
Termal Oteller 5510.1.01.99 (Öncelikli Yatırım)		Turizm yatırım/işletme belgesi olmayan tesisler teşvik kapsamı dışındadır. 6. Bölge yatırımları haricinde 3 yıldız ve üzeri şartı aranmaktadır. Kültür Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi veya termal turizm konusunda yapılacak konaklama yatırımları ile asgari 5 Milyon TL tutarındaki 100 kişi ve üzeri kapasiteli yaşlı/engelli merkezleri ve Wellness yatırımları Öncelikli Sektör Yatırımları kapsamındadır.
Sağlıklı Yaşam (Wellness) Tesisi 5510.1.01.97 (Öncelikli Yatırım)		
Lokantalı Oteller 5510.1.01.00	1 Milyon 500 Bin TL Oteller	
Lokantasız Oteller 5510.2.01.00		
Butik Oteller 5510.1.01.98		
Tatil Köyleri 5510.5.02.00		

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

NACE Kodlu İş Kolları	Bölgesel Teşvik Asgari Yatırım Şartları	Yatırımla İlgili Özel Şartlar
Kırsal Turizm Tesisleri 5510.3.02.99	1 Milyon 500 Bin TL Oteller	Kırsal Turizm Tesisleri, Dağ Evi, Yayla Evi, turizm belgeli kırsal turizm konaklama tesisleri bölgesel teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir. Turizm yatırım/işletme belgesi olmayan tesisler teşvik kapsamı dışındadır.
Dağ Evleri 5510.3.02.00		
Yayla Evleri 5510.5.04.00		
Yurt İçi ve Yurt Dışı Tur Organizasyonu ve Otel, Acente Komisyonculuğu 6304.0.01.00	1 Milyon 500 Bin TL Paketleme Yatırımları	6. Bölge illeri haricinde genel teşvik sisteminden yararlanır. 6. Bölge illerinde ise bölgesel teşvik unsurlarından yararlanır.
Ticaret, Otelcilik ve Lokantacılık ile İlgili İdari Hizmetler 7513.0.00.50		

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

NACE Kodlu İş Kolları	Bölgesel Teşvik Asgari Yatırım Şartları	Yatırımla İlgili Özel Şartlar
Fuar ve Lunapark Faaliyetleri 9219.1.00.00	1 Milyon 500 Bin TL Paketleme Yatırımları	Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak turizm belgesini haiz eğlence merkezi ve temalı tesis gibi konaklama içermeyen turizm yatırımları teşvik belgesine bağlanabilir. Ancak, münhasıran bu amaçla inşa edilenler dışında, yeme-içme, spor, eğlence ve satış üniteleri gibi birimler kapsama dâhil edilmez. Spor tesisi yatırımlarında asgari 15 Milyon TL yatırım yapılması durumunda genel teşvikten (6. Bölge illeri için bölgesel teşvikten) yararlanır. 15 Milyon altındaki spor tesisi yatırımları teşvik kapsamı dışındadır. Kültür Yatırımları için, Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak kültür belgesine istinaden teşvik belgesi düzenlenebilir. Ancak, münhasıran bu amaçla inşa edilenler dışında, yeme-içme, spor, eğlence ve satış üniteleri gibi birimler kapsama dâhil edilmez.
Atış Poligonları 9219.2.04.00 (Sportif Amaçlı Olmayan)		
Golf Sahalarının İşletilmesi 9241.1.03.00		
Buz Pateni Salonları 9241.1.07.00		
Müzeler 9232.0.01.00		

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

NACE Kodlu İş Kolları	Bölgesel Teşvik Asgari Yatırım Şartları	Yatırımla İlgili Özel Şartlar
Spor Tesisi Yatırımları 9241.2.99.99	1 Milyon 500 Bin TL Paketleme Yatırımları	Spor tesisi Yatırımlarında asgari 15 Milyon TL yatırım yapılması durumunda genel teşvikten (6. Bölge illeri için bölgesel teşvikten) yararlanır. 15 Milyon altındaki spor tesisi yatırımları teşvik kapsamı dışındadır.
Kongre, Sergi veya Gösteri Merkezleri 7499.2.06.99		Kültür ve Turizm Bakanlığı ndan alınacak Kültür veya Turizm Belgesini haiz fuar, kongre, sergi ve gösteri merkezi Yatırımları için teşvik belgesi düzenlenebilir. Fuar ve sergi merkezlerinde, otopark hariç asgari kapalı alanın 5.000 m2 , kongre merkezlerinde asgari koltuk sayısının 1.000 , gösteri merkezlerinde ise asgari koltuk sayısının 2.500 olması şartı aranır.
Dinlenme Parkları ve Plaj Hizmetleri 9249.2.01.00		Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak turizm belgesini haiz eğlence merkezi ve temalı tesis gibi konaklama içermeyen turizm Yatırımları teşvik belgesine bağlanabilir. Ancak, münhasıran bu amaçla inşa edilenler dışında, yeme-içme, spor, eğlence ve satış üniteleri gibi birimler kapsama dâhil edilmez.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

NACE Kodlu İş Kolları	Bölgesel Teşvik Asgari Yatırım Şartları	Yatırımla İlgili Özel Şartlar
Hastane Hizmetleri Dışındaki, Konaklamalı Sağlık Hizmetleri 8519.0.07.00	1 Milyon 500 Bin TL Paketleme Yatırımları	6. Bölge illeri haricinde genel teşvik unsurlarından yararlanmaktadır. 6. Bölge illerinde ise bölgesel teşvik unsurlarından yararlanmaktadır. Poliklinik, muayenehane ve müşterek muayenehane Yatırımları teşvik kapsamı dışındadır.
Deniz Turizmi Tesisi 0000.0.00.12	1 Milyon 500 Bin TL Deniz Turizmi Tesisi	Turizm Yatırım veya işletme belgeli deniz turizmi tesis yatırımları bulunduğu bölgede uygulanan bölgesel desteklerden yararlanır. Turizm yatırım veya işletme belgeli olmayan tesisler teşvik kapsamı dışındadır.

Teşvik edilemeyecek yatırımlar aşağıda yer almaktadır.⁵

- Lokanta, kafeterya, eğlence yeri, günübirlik tesis (Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde yapılacak turizm yatırım belgeli günübirlik tesisler hariç), termal kür tesisi ve yüzme havuzu yatırımları.

- Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri dışında kalan turizm konaklama tesisleri

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Van Gölü Destinasyonunda 6. Bölge teşvikleri kapsamında desteklenen turizm sektörü iş kolları Tablo 12'de yer alan desteklerden faydalanabilmektedir.

Tablo 12. TRB2 Bölgesi Turizm Alanı 6. Bölge Teşvik Desteklerinin Özellikleri

KDV İstisnası	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Var
Yatırım Yeri Tahsisi	Var
SGK İşveren Hissesi Desteği	10 yıl Limitsiz Yat. Katkı Oranı
Vergi İndirimi Desteği	Vergi İndirim Oranı %90, Yatırıma Katkı Oranı %50
Faiz Desteği	TL 7 puan, Döviz 2 puan İndirimli, Milyon 800 Bin TL'yi geçemez.
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	10 yıl
SGK İşçi Hissesi Desteği	10 yıl
Başvuruda İstenen Belgeler	Başvuru Dilekçesi Yetkilendirme Taahhütnamesi Yetkilendirme Formu İmza Sirküleri SGK Borcu Yoktur Yazısı ÇED Yazısı Turizm Yatırım Belgesi

Fotoğraf: Ali İhsan Öztürk
Altınbaş Köyü ve Kilisesi

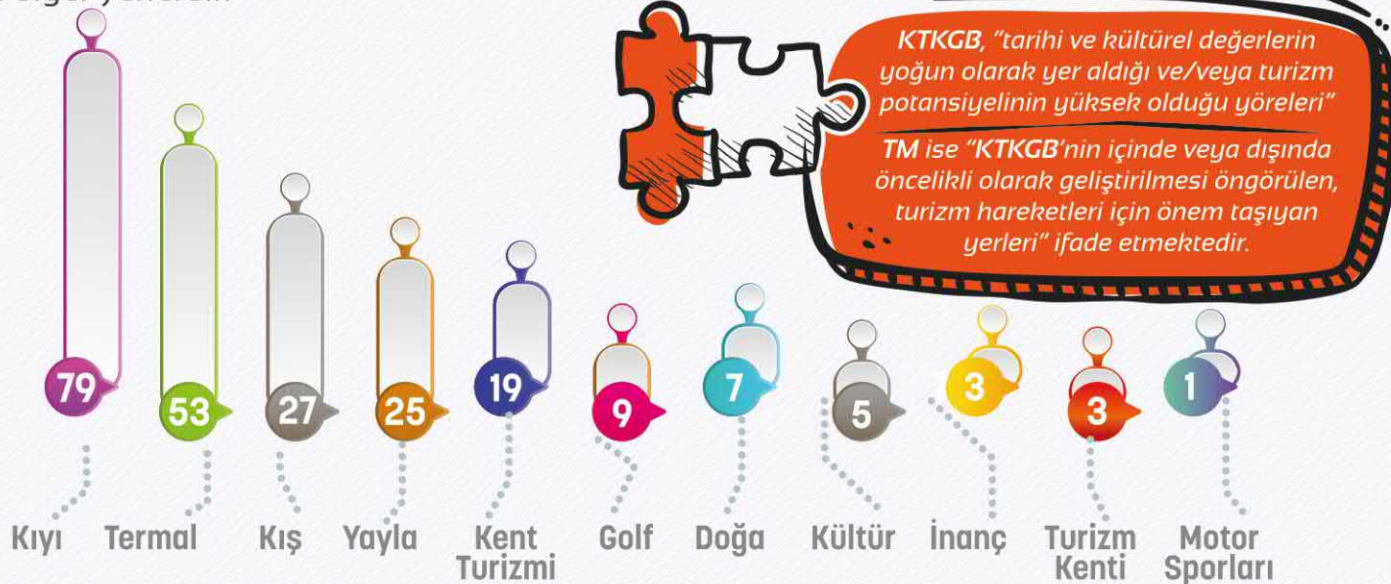
Van'ın Gevaş ilçesine bağlı Altınbaş Köyünün 5 km kuzey batısında, Belek dağının kuzey doğusundaki körfezine bakan bir tepe üzerinde Aziz Thomas'a ait kutsal eşyaların korunması amacıyla inşa edilen kilisenin 1581 yılında başrahip Kirakos tarafından yaptırıldığı bilinmektedir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Kültür ve Turizm Bakanlığınca Sağlanan Destekler

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmelere teşvik ve destek sağlanmakta olup yatırımlar için öncelikli yerler, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri (KTKGB), Turizm Merkezleri (TM) ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tespit edilen diğer yerlerdir.

KTKGB, TM ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alt Bölgeleri (KTKGAB), 4957/2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 3. maddesine göre ilan edilmiş olup söz konusu bölgelerde koruma-kullanma dengesini gözeterek sektörel kalkınma, planlı gelişim ve yatırım altyapısının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Şekil 7. Türkiye'deki KTKGB ve TM'lerin Temalarına Göre Dağılımı
Kaynak: (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022)

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Van Gölü Destinasyonunda yer alan Bitlis Tatvan Turizm Merkezi (Tatvan ve Gevaş ilçeleri) ile Kuzey Van Gölü Selçuklu KTKGB (Bitlis, Tatvan, Ahlat, Erciş, Malazgirt, Adilcevaz, Bulanık ve Güroymak ilçeleri) kültür temasında yer almaktadır.

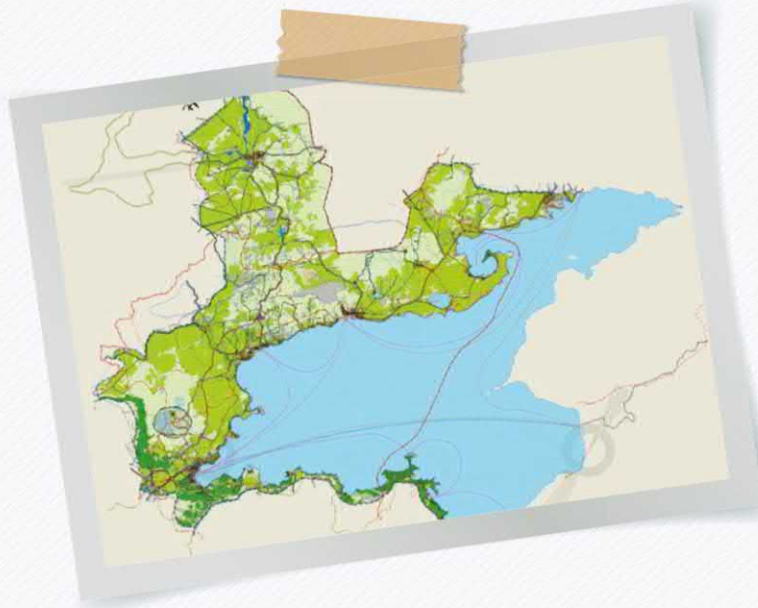
Fotoğraf: Ali İhsan Öztürk
Muradiye Şelalesi

Tendürek Dağı'ndan beslenen Bend-i Mahi çayı üzerinde bulunan Muradiye Şelalesi, Muradiye ilçe sınırlarında yer alır. Van ili merkezine 80 km uzaklıktadır. 50 metre yüksekliğindeki şelale adını Bağdat seferine çıkan Osmanlı Padişahı IV. Murat'tan almıştır.

Şekil 8. Van Gölü Destinasyonu Turizm Gelişim Bölgeleri⁶
6. TRB2 Bölgesi içerisindeki bu alanlar Van Gölü Destinasyonu olarak ifade edilmiştir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Kuzey Van Gölü Selçuklu KTKGB ve Tatvan Turizm Merkezi, Muş-Bitlis-Van Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında yer almakla birlikte turizm kullanımı amaçlı planlaması önerilen turizm tesis alanların da planda yer verilmiştir.

2634 Sayılı Kanunun uyarınca turizm kredileri, öncelikle KTKGB ve TM alanlarında yapılacak yatırımlara tahsis edilmekte olup teşviklerden yararlanabilecek tesislerin turizm yatırım belgesine veya turizm işletmesi belgesine sahip olmaları gerekmektedir.

2019/30791 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik uyarınca turizm yatırım belgesi, işletme faaliyeti gösteren tesisler ile KTKGB ve TM alanlarında yapılacak kullanım amacına aykırı başvurular için düzenlenemez.

2634 sayılı Kanun uyarınca turizm yatırım belgesine veya turizm işletmesi belgesine sahip olanlar yatırımlarda öncelik sırasına göre Tablo 13’te yer alan teşviklerden yararlanabilmektedir.

Şekil 9. Kuzey Van Gölü Selçuklu Bölgesi Kültür Turizm Gelişim ve Koruma Bölgesi ve Tatvan Turizm Merkezi Alanında 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
Kaynak: UTTA Planlama

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 13. Faydalanılabilecek Teşvikler

Turizm Kredileri

Orman Fonuna Katkının Taksitlendirilmesi

Taşınmaz Malların Turizm Amaçlı Tahsisi (49 yıl)

Elektrik, Havagazı ve Su Ücretlerinde İndirimler

Haberleşme Kaynaklarının İşlem ve Tahsis Önceliği

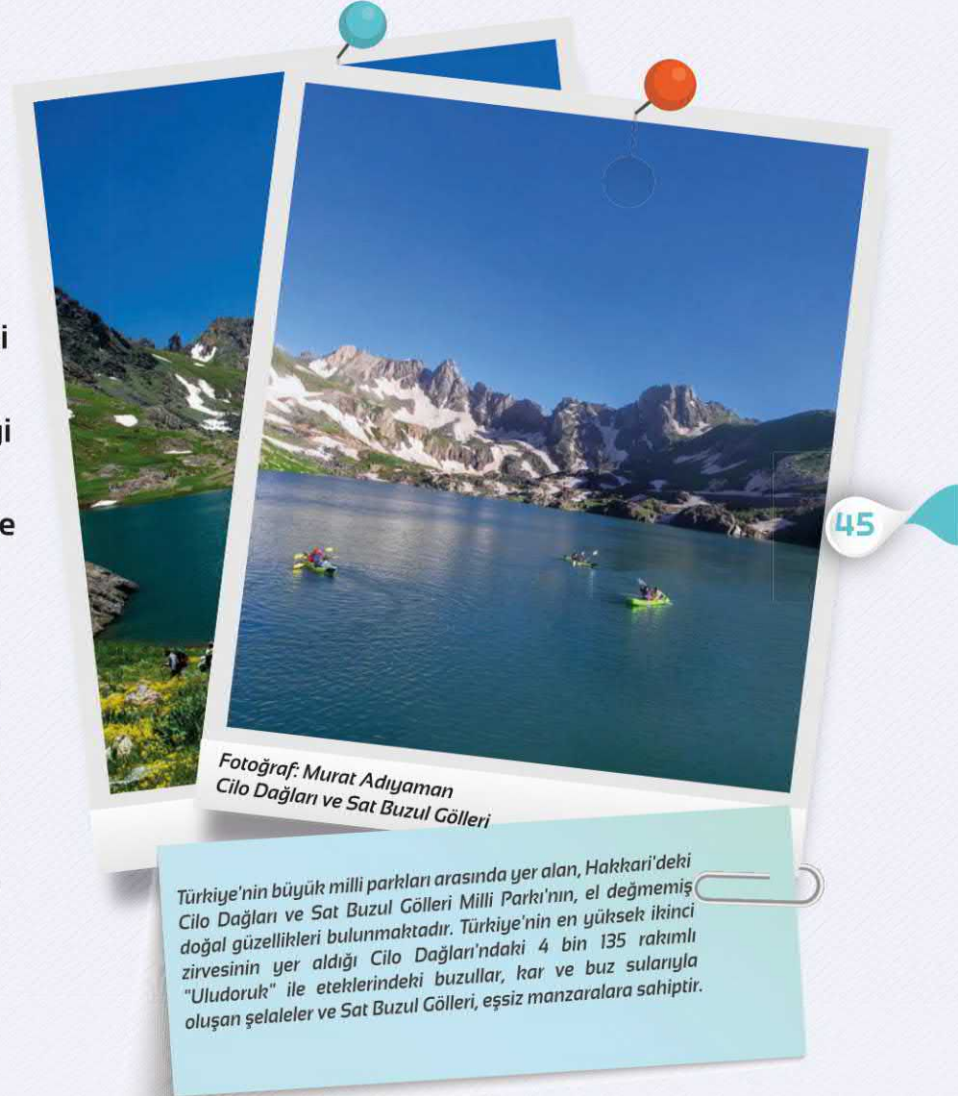
Kamu Altyapı Yatırımları Önceliği

Yabancı Personel ve Sanatkâr Çalıştırılması Desteği

Alkollü İçki Satışı Koşulları Muafiyeti

Resmi Tatillerde, Hafta Sonunda ve Öğle Tatillerinde Çalışma Süresinin Devamlılığı

2019/30791 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik uyarınca turizm tesisleri 6 kategoriye ayrılmış olup söz konusu turizm tesisleri arasında 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar’dan ve 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunun’dan faydalanabilecekler Tablo 14’te belirtilmiştir.

Fotoğraf: Murat Adıyaman
Cilo Dağları ve Sat Buzul Gölleri

Türkiye'nin büyük milli parkları arasında yer alan, Hakkari'deki Cilo Dağları ve Sat Buzul Gölleri Milli Parkı'nın, el değmemiş doğal güzellikleri bulunmaktadır. Türkiye'nin en yüksek ikinci zirvesinin yer aldığı Cilo Dağları'ndaki 4 bin 135 rakımlı "Uludoruk" ile eteklerindeki buzullar, kar ve buz suları ile oluşan şelaleler ve Sat Buzul Gölleri, eşsiz manzaralara sahiptir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 14. Turizm Tesislerinin TRB2 Bölgesi için Teşviklerden Faydalanma

Tesis Türleri		6. Bölge Teşvik Kapsamı	Turizm Yatırım Belgesi
A. Özel Konaklama Tesisleri	Oteller (Bir Yıldızlı Oteller, İki Yıldızlı Oteller, Üç Yıldızlı Oteller, Dört Yıldızlı Oteller, Beş Yıldızlı Oteller)	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Tatil Köyleri	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Butik Oteller	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Özel Kon. Tesisleri ⁷	-	Verilmez
	Pansiyonlar	Destek Kapsamı Dışında	Verilmez
	Apart Oteller	Destek Kapsamı Dışında	Verilmez
B. Gastronomi Tesisleri	Gastronomi Tesisleri ⁷	-	Verilmez
C. Sağlık Tesisleri	Termal Tesisler	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Sağlıklı Yaşam Tesisleri	Destek Kapsamında	Zorunlu

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tesis Türleri		6. Bölge Teşvik Kapsamı	Turizm Yatırım Belgesi
D. Spor Tesisleri	Spor Tesisleri	Destek Kapsamında	Verilmez
	Golf Tesisleri	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Kış Sporları Mekanik Tesisleri ^{7,8}	-	-
E. Kongre ve Rekreasyon Tesisleri	Kongre ve Sergi Merkezleri	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Eğlence Merkezleri	-	-
	Günübirlik Tesisler ^{7,8}	-	-
F. Kırsal Turizm Tesisleri	Kırsal Turizm Tesisleri (Dağ Evleri, Yayla Evleri)	Destek Kapsamında	Zorunlu
	Kampingler ve Konaklama Amaçlı Mesire Yerleri	Destek Kapsamı Dışında	Zorunlu

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Mevcut Turizm Planları

Ülkemizin 2023 vizyonu çerçevesinde ulusal ve bölgesel çapta çeşitli turizm planlar hazırlanmıştır. Hazırlanan bu planlar içerisinde Van Gölü Destinasyonu Eylem Planının Uyum içerisinde olduğu üst ölçekli planlar aşağıda yer almaktadır.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 (2007-2013)

Türkiye Turizm Stratejisi, turizm sektöründe, kamu ve özel sektörün yönetim ilkesi çerçevesinde iş birliğini gündeme taşıyan ve stratejik planlama çalışmalarının yönetim ve uygulamasına yönelik açılımlar sağlanmasını hedefleyen bir çalışmadır.

Türkiye Turizm Stratejisi (2023) çalışmasında Van Gölü Destinasyonun bulunduğu alan ile ilgili "Ulaşım ve Altyapının Güçlendirilmesi" ve "Turizm Gelişim Bölgeleri" başlıkları altında ifadeler yer almaktadır.

Ulaşım ve Altyapının Güçlendirilmesi

- Turizmde karayolu ulaşımında güvenliğin ve erişim kapasitesinin artırılması
Turizmin çeşitlenmesi ve tüm yurda yayılması kapsamında bölünmüş yol güzergahlarının fizibilite ve uygulama projeleri gerçekleştirilecektir. Söz konusu hatlar arasında Diyarbakır-Bitlis – Iğdır bağlantısı da yer almaktadır.

- Ülkemizin deniz turizminde hak ettiği payı alması
Yat turizmine yönelik fizibilite ve uygulama projeleri hazırlanacak balıkçı barınakları aşağıda verilmektedir.

Van Balıkçı Barınağı + Yat Limanı

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Turizm Gelişim Bölgeleri

Fotoğraf: Şener Toktaş
Nemrut'un Develeri

Tatvan ilçe sınırlarında bulunan volkanik Nemrut Dağı'nın patlamasıyla oluşan kayalar deveyi andırdıkları için yörede 'Nemrut'un Develeri' olarak ifade edilmektedir. Nemrut'un sönmez ateşi için odun getiren deve kervanını temsil eden bu taşların bazıları insan yüzünü andırmaktadır.

Şekil 10. Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 15. Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi *

Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi		
	Araştırma ve İlan	Planlama ve Geliştirme
Açıklama	Turizmde ihtisaslaşan yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde yarışan marka turizm bölgelerinin tespiti yapılacak ve bu alanlar Turizm Merkezi ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak ilan edilecektir.	İlan edilen alanlarda planlı bir gelişim gerçekleştirilmesi için fiziki planlar tamamlanacak ve bu planlarda alternatif turizm türlerinin nitelikli bir biçimde geliştirilmesi hedeflenecektir.
Sorumlu(S) ve İlgili(İ) Kuruluşlar	Kültür ve Turizm Bakanlığı (S) Yerel Yönetimler (İ) Sektör Kuruluşları (İ) Sivil Toplum Kuruluşları (İ)	Kültür ve Turizm Bakanlığı (S)
İlgili Eylemler	1, 2, 3, 4, 6, 11, 26, 28, 29, 129	1, 2, 3, 4, 6, 11, 26, 28, 29, 128

*Eylemlere ilişkin detaylar. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanan TTS2023 çalışmasında yer almaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

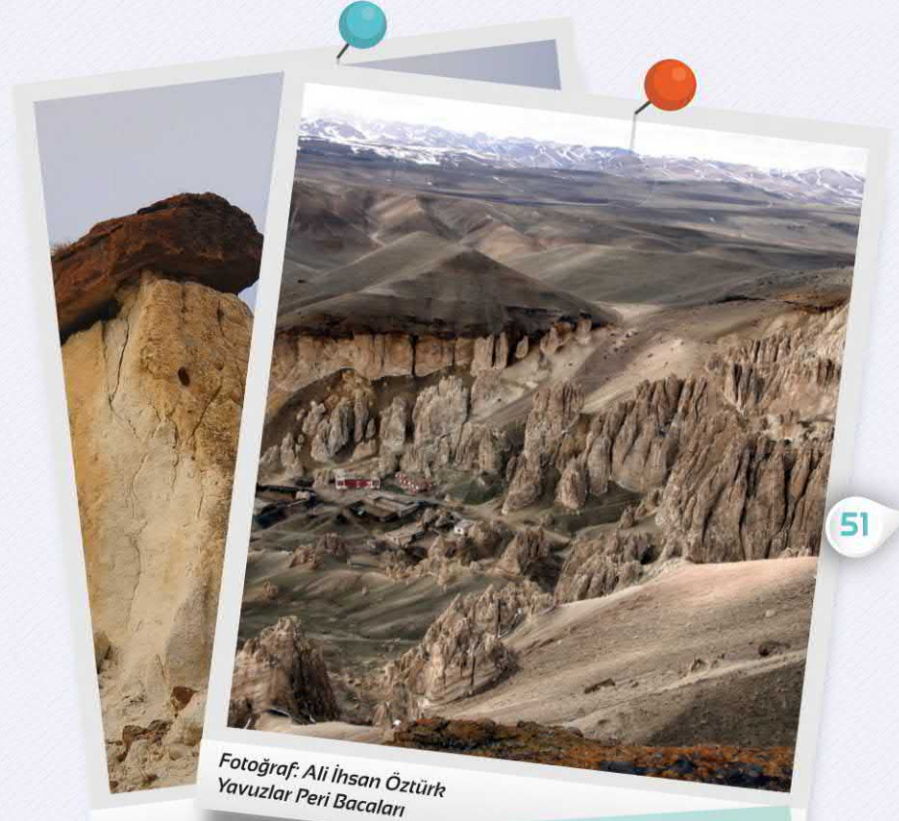
*Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)**

Turizm Potansiyelinin Yerel ve Bölgesel Kalkınma İçin Etkili Kullanımı

609. Turizm hareketliliğinin yıl geneline yayılması, farklı bölgelere kaydırılarak kalış süreleri ve gelir imkânlarının genişletilmesi ve turizmin bölgesel ve yerel kalkınmadaki katkısının üst düzeye çıkarılması için Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından önerilen ve kalkınma ajanslarının katkıları ile hazırlanan çerçeve uygulanacaktır.

610. Turizm ekonomisinin bölgesel boyutunu güçlendirmek ve kalkınmaya katkısını artırmak amacıyla yönetişimi iyileştirilecek, yerindenlik esasıyla merkezi kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili paydaşlarla kurumsal işbirliği mekanizmaları hayata geçirilecektir.

*T.C. Kalkınma Bakanlığı

Fotoğraf: Ali İhsan Öztürk
Yavuzlar Peri Bacaları

Başkale ilçesi Yavuzlar Köyü'nde yer alan Peri Bacaları ilçe merkezine 33, İran sınırına ise 3 km uzaklıkta yer almaktadır. Yöre halkı tarafından sarık veya başlık anlamındaki 'Kofî' ile kayanın Kürtçe karşılığı olan 'raz' kelimesinin birleşmesiyle türetilmiş 'Kofîraz' adıyla anılmaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

611. Ülkemize yurtdışından gelen uluslararası hastalar ile turistlere sunulacak sağlık hizmetlerine dair mevzuat altyapısının geliştirilmesi ve çevresel etki doğuran durumlar için koruma-kullanma dengesinin kurulması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.

612. Turizm sektöründe sunulan hizmetlerde nitelik bakımından standartlaşmanın sağlanması, sektörde marka bilincinin geliştirilmesi, bölgelerin turistik potansiyelinin ve varlıklarının

koordineli bir şekilde tanıtılması ve pazarlanması sağlanacaktır

613. Bölgesel bazda destinasyonlar ve turizm türleri arası bağlantıların kurulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

614. Turizm gelişim bölgeleri, turizm koridorları, turizm kentleri, ekoturizm bölgeleri odağında planlama yapılması yoluyla noktasal planlama anlayışından farklılaşacaktır.

Tablo 16. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejileri/ Turizm Stratejileri

Kültür Turizmi Destinasyonları ve Gelişim Bölgeleri	Urartu Kültür ve Turizm Gelişim Bölgeleri Van, Bitlis	Kültür turizmine yönelik potansiyel kazı, restorasyon, alan düzenlemeleri gibi çalışmalar yapılmak suretiyle ortaya çıkarılacaktır. Ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ve çeşitlendirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır. Tarihi eski yolların canlandırılması ve mevcut kalıntıların restorasyonunun yapılması sağlanacaktır. Tarihi ve doğal yapı içerisinde gelişmiş özgün kentsel dokular, el sanatları ve gurme turizmi gibi potansiyelin sürdürülebilir turizm gelişmesi anlayışı çerçevesinde pazarlanması sağlanacaktır.
---	--	---

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

TRB2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı

Şekil II. TRB2 Bölgesi Turizm Koridorları Haritası (Hedef II - Strateji I)

Fotoğraf: Tayfun Çiftçi
İzzettin Şir Camii Medresesi

Cami Van'ın Gevaş ilçesi Hişet Mahallesi'nde bulunmaktadır. Üzerinde inşasına ilişkin herhangi bir kitabe bulunmamasına rağmen Van ve Hakkari Hakimi İzzettin Şir tarafından yapıldığı kabul edilmektedir. Yapı, kare Genel olarak XIV-XV yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Yapı, kare planlı bir cami ile bunun kuzey duvarına bitişik medreseden oluşmaktadır. Yapının batı cephesinin kuzey kesiminde yer alan bir taşkapıdan medrese avlusuna, buradan da ikinci bir kapı ile camiye geçilmektedir. Cami mihrap önü kubbeli ve iki sahnıdır. Kuzeydeki sahnın enine beşik tonozlarla örtülmüştür. Kubbenin iki yanındaki bölümler, dikine beşik tonozlu mekanlar olarak değerlendirilmiştir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Hedef 11: Bölgenin Turizm Çeşitliliği Potansiyelinin Sektöre Kazandırılması ve Turizm Gelirlerinin Sürdürülebilir Bir Şekilde Artırılması

Strateji 1: Bölgenin Turizm Potansiyellerinin Geliştirilmesi Yoluyla Turizm Faaliyetlerinin Bütün Yıla Yayılmasının Sağlanması

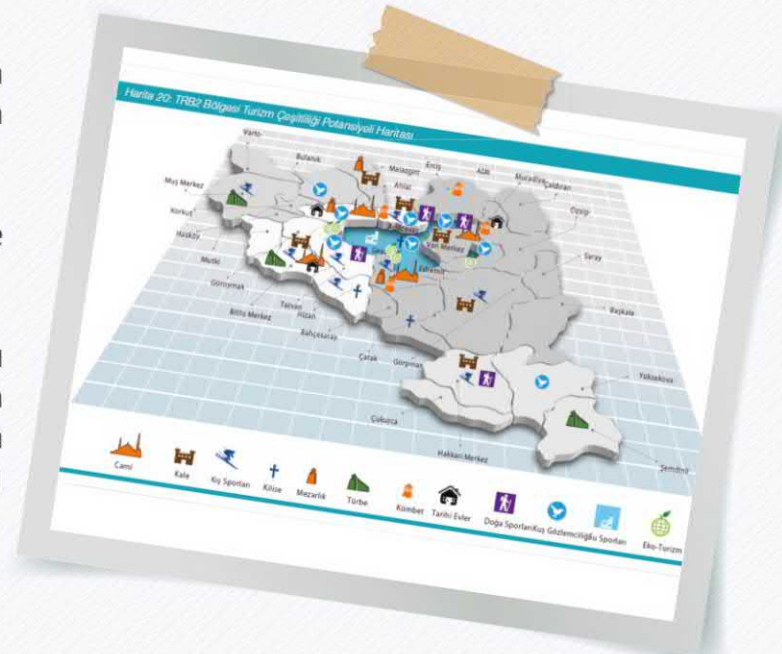
Strateji 2: Bölgesel Tabanlı Bir Pazarlama Programının Tanıtılması Yoluyla Bölgeye Olan Talebin Arttırılması

Hedef 12: Van Gölü'nün Bütün Bileşenleriyle Turizme Kazandırılması

Strateji 1: Van Gölü Kıyısında Bulunan Kamu Kurum Binalarının Modernizasyonlarının Tamamlanarak Turistik Amaçlı Kullanıma Dönüştürülmeleri ve Tesis Sayısının Artırılması

Strateji 2: Göl Kenarında Bulunan Sanayi İşletmelerine Gölde Uzak Yerler Tahsis Edilerek Kıyıda Tahliyelerinin Sağlanması

Strateji 3: Göl Ulaşımının Daha Etkin Bir Hale Getirilmesi, Gölde Turistik Amaçlı Turların Düzenlenmesi

Şekil 12. TRB2 Bölgesi Turizm Çeşitliliği Potansiyeli Haritası

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)

Turizm

Amaç

Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır.

Fotoğraf: Tayfun Çiftçi
Cavuştepe Kalesi

Bol Dağı batı ucunda kurulmuş olan Kale II. Sarduri tarafından M.Ö. 764-734 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Kale kurucusuna izafeten, Sardur'un şehri anlamında "Sardurihinili" olarak adlandırılmaktadır. Burası İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden Prof. Dr. Arif Erzen tarafından 1961-1986 yılları arasında yürütülen kazılar sonucunda ortaya çıkarılmıştır. Haldi Tapınağı ve bir açık hava tapınağı bulunmaktadır. Etrafında iri blok taşlarla örülmüş surları mevcuttur.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Politika ve Tedbirler

424. Mevcut kaynak pazarlarımızın güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve bunun yanı sıra yeni kaynak pazarların yaratılması yoluyla ziyaretçi sayısı artırılabacaktır.

425. Daha fazla gelir bırakan turizm çeşitlerinin geliştirilmesi, konaklama süresinin uzatılması, konaklama dışı harcama alanlarının yaratılması ve harcama eğilimi yüksek ziyaretçilere ulaşılması yoluyla kişi başı harcama artırılabacaktır.

426. Her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde; planlama hiyerarşisi gözetilerek yatırım planlaması dâhil turizmin gelişimi ve yönetimi bütüncül olarak ele alınacak; çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı ile sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilecektir.

427. Turizm sektöründe daha yüksek standartlarda hizmet sunumu sağlanacaktır.

428. Başta internet tabanlı uygulamalar olmak üzere turizm sektörünün paylaşım ekonomisinden daha etkin faydalanabilmesine yönelik düzenlemeler yapılacak, sektördeki Ar-Ge faaliyetleri ile teknolojiye dayalı uygulamalar desteklenecektir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Van Gölü Destinasyonu Çekim Unsurları

Tablo 17. Van Gölü Destinasyonu Çekim Unsurları

Doğal Miras					
Van Gölü	Bendimahi Sazlıkları Muradiye	Bendimahi / Balık Bendi Muradiye	Erciş Balık Bendi	Erçek Gölü Kuş Cenneti	Arin Gölü Adilcevaz
Akdamar Adası Gevaş	Çarpanak Adası Tuşba	Nemrut Kalderası Tatvan	Ahlat Kuş Cenneti	Aygır Gölü Adilcevaz	Süphan Dağı
Artos Dağı	Erek Dağı	Tendürek Dağı	Uşkun	Van Kedisi	İnci Kefali
Flamingolar	Ters Lale-Van	Altınsaç Koyu Gevaş	İnköy-Gevaş	Diğer Endemik Bitki Türleri	
Türk-Kürt-İslam Kültürel Mirası					
Ulu Cami İpekyolu 12 YY Selçuklu	Kızıl Minareli Camii İpekyolu-Selçuklu ve Osmanlı	Horhor Camii ve Medresesi-18 YY	Abbas Ağa Camii Osmanlı 18-YY	Hüsrev Paşa Camii Medresesi-İpekyolu 16 YY Osmanlı	Süleyman Han Camii İpekyolu - Osmanlı
İkiz Kümbetler İpekyolu - 18 YY Osmanlı	Halime Hatun Kümbeti Gevaş 14YY Selçuklu	Ahlat Şehri	Kadem Paşa Hatun Kümbeti-Erciş-15 YY Karakoyunlular	Erciş Çelebibağı Selçuklu Mezarlığı İlk Tunç Çağı	Akçayuva Kümbeti Erciş 15 YY Karakoyunlular
Adilcevaz Ulu Camii 14 YY Selçuklu	El-Aman Hanı-Bitlis Merkez-16 YY Osmanlı	Hüsrev Paşa Hanı Tatvan-16 YY Osmanlı	Baş Han Bitlis Merkez 16 YY Osmanlı	İhlasiye Medresesi Bitlis Merkez-16YY Osmanlı	Şerefiye Külliyesi ve Camii-Bitlis Merkez 16 YY Osmanlı
Bitlis Ulu Camii Bitlis Merkez-12 YY Artuklular	Hüsrev Paşa Hamamı Bitlis Merkez-16 YY Osmanlı	Kaya Çelebi Camii İpekyolu-17 YY Osmanlı	İzzeddin Şir Camii Gevaş-14 ve 15 YY Osmanlı	Tuğrul Bey (Zal Paşa) Camii-Adilcevaz 16 YY Osmanlı	Görmeydan Camii Bitlis Merkez - 19 YY Osmanlı

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Hikâye / Söylence

Van Gölü Canavarı	Akdamar Adası Gevaş	Süphan Dağı	Van Gölü Canavarı	Kalecik Köyü Dikili Taşlar	Süphan Dağı
Van Gölü'nün Oluşumu	Şamran (Menua) Kanalı	Vizontele Gevaş	Van Gölü'nün Gemileri	Mucizeler Manastırı Adilcevaz	Hıdırellez Geleneği
Şerefname	Cennet Bahçesi Nairi Ülkesi	Kalecik Köyü Kaya Efsanesi-Tuşba	Nemrut Dağı Efsanesi-Bitlis	Şahbağı Efsanesi Van Kalesi	

Özgün Ürünler

Has Dolması	Uşkun	Erik Dolması	Tırşik	İncir Tatlısı	Otlı Peynir
Ayran Aşı	Kade	Yabani Otlar	Helise	Tutmaç Aşı	Murtuğa
Kavut	Bitlis Tulum Peyniri	İnci Kefali Van Balığı	Adilcevaz Cevizi ve Reçeli	Erciş Sadeyağı	Adilcevaz Balı

Tarihi Köprüler

Bend-i Mahi Köprüsü Muradiye 13 YY İlhanlı	Şeytan Köprüsü Muradiye 19 YY Osmanlı	Emir Bayındır Köprüsü Ahlat 15 YY Akkoyunlular			
--	---------------------------------------	--	--	--	--

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

El Sanatları

Savat (Gümüş) İşçiliği	Üzerlik Süslemeciliği	Ahlat Taş İşçiliği	Bitlis Çömlekçilik (Toprak Seramik)	Çorap Örmecilik	Bitlis Halıcılık
Bitlis Kilimcilik	Bitlis İğne ve Boncuk Oyası	Kiras Fistan	Şal Şepik	Ahlat Bastonculuk	Adilcevaz Bastonculuk
Gümüş Takılar	Bitlis Yöresel Ayakkabı Harık	Van Kilimleri	Ahlat Bastonu	Van Çömlekçiliği Bardakçı Köyü	Oya İşlemeciliği ve Örgü

Urartu Kültür Mirası

Ayanis Kalesi Tuşba	Yukarı Anzaf Kalesi İpekyolu	Aşağı Anzaf Kalesi İpekyolu	Zernaki Tepe Erciş-Urartu	Van Kalesi İpekyolu	Meher Kapı Toprakkale - Tuşba
Şamran Kanalı ve Yazıtları - Edremit	Urartu Salmanağa Yazıtı - Erciş	Urartu Tariria Üzüm Bağları - Edremit	Urartu Karataş Yazıtı Erciş	Körzüt Sitadeli Muradiye	Kef Kalesi Adilcevaz

Kiliseler

Anapat Manastırı Tuşba	Aziz Astuacacın Kırmızı Kilise-Gevaş	Kazoğa Ermeni Mezarlığı-Adilcevaz	Adır Adası Lim Manastırı-Tuşba	Altınsaç Kilisesi Gevaş	Akdamar Adası ve Kutsal Hac Kilisesi Gevaş
Surp Harutyun Manastırı- Gevaş	Ardzvaper (Salmanağa) Manastırı-Erciş	Yedi Kilise-İpekyolu	Surp Thomas Kilisesi-Gevaş	Mucizeler Manastırı Adilcevaz	Surp Stephanos Kilisesi-Muradiye

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Yerel Festival ve Etkinlikler

Tatvan Doğu Anadolu Fuarı	Adilcevaz Ceviz Festivali	Gezgin Fest Van Gevaş	Van Akdamar Tiyatro Festivali	Feqiye Teyran Günleri	Van Akdamar Çocuk Şenliği
Tatvan Peynir Festivali	Badem Çiçeği Festivali	İnci Kefali Festivali	Van ve Çevresi Doğa Yürüyüşleri	Van Bisiklet Turları	Şamran Kanalı Yürüyüş Parkuru
Urartu Kültür Rotası	Akdamar Kilisesi Ermeni Ayini	Van Turizm ve Seyahat Fuarı	Ahlat Kültür Haftası Şenlikleri		

Alternatif Turizm

Gastronomi Turizmi	Spor Turizmi	Alışveriş Turizmi	Kış Turizmi	Fuar, Kongre ve Festival Turizmi	Kırsal Turizm
Sağlık Turizmi	Kamp Karavan Turizmi	Kültür Turizmi	Kültürel Miras Turizmi	İnanç Turizmi	Diaspora Turizmi

Tarihi / Önemli Kişilikler

Bediüzzaman Said Nursi-Bitlis	Sharafkhan Bidlisi (Şeref Han)-Bitlis	Kinyas Kartal	Ferit Melen	Yaşar Kemal	Ercişli Emrah
-------------------------------	---------------------------------------	---------------	-------------	-------------	---------------

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Coğrafi Olanaklar

Van Ferit Melen Havalimanı	Ankara - Tahran Arası Demir Yolu	İran ve Irak Ülkeleriyle Sınır	Deniz Yolu Taşımacılığı	İpekyolu Üzerinde Bulunması	Dağlar ve Ovalar
Göl / Akarsu Ekosistemleri	Antik ve Tarihi Bir Coğrafya				

UNESCO Geçici Listesi

Akdamar Kilisesi Van	Urartu ve Osmanlı Eski Yerleşim Ahlat Mezar Taşları Bitlis	Tuşpa/Van Kalesi	Zernaki Tepe Erciş-Urartu	Van Tarihi Kenti ve Höyüğü-Van	
----------------------	--	------------------	---------------------------	--------------------------------	--

Üniversiteler

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Bitlis Eren Üniversitesi				
------------------------------	--------------------------	--	--	--	--

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Van Gölü Destinasyonu Hinterlandı Çekim Unsurları

Tablo 18. Van Gölü Destinasyonu Hinterlandı Çekim Unsurları

Doğal Miras			
Muş Ovası	Zap Suyu - Çukurca	Sümbül Dağı Hakkari Merkez	Cilo Sat Buzulu Gölleri
Muş Lalesi	Başkale Travertenleri ve Peri Bacaları	Ağaçdibi Şelalesi Hakkari Merkez	Turna (Keşiş) Gölü Gürpınar
Tarihi Köprüler			
Nehri Taş Köprü Şemdinli	Deniz Gezmiş Köprüsü Hakkâri Merkez	Hatun Köprüsü Malazgirt	Murat Irmağı Köprüsü Varto
Kız Köprüsü Malazgirt	Çatak Köprüsü Çatak	Hurkan Köprüsü Çatak	Zeril Köprüsü Çatak
Türk-Kürt-İslam Kültürel Mirası			
Muş Ulu Cami	Yünören Camii	Meydan Medresesi Hakkâri merkez	Hacı Şeref Camii Muş Merkez
Hoşap Kalesi Gürpınar	Kalender Baba Kümbeti-Güroymak	Feqiye Teyran Türbesi-Bahçesaray	Kayme Sarayı ve Medresesi-Şemdinli

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Özgün Ürünler

Muş Kaşarı	Çukurca Tahini	Çatak Cevizi	Tırşık
Yüksekova Çirek (Lavaş) Peyniri	Bahçesaray Balı	Çatak Kırmızı Benekli Alabalığı	Çatak Balı

Yerel Etkinlikler ve Festivaller

Hakkâri Yayla Şenlikleri	Geleneksel Çukurca Foto Safarisi	Gürpınar Gürfest Uçurtma Şenliği	Çatak Kanispi Doğa Şenlikleri
1071 Malazgirt Zaferi Anması	Muş Lale Festivali	Zap Vadisi Turizm ve Yerel Ürün Markası	Türkiye Rafting Şampiyonası

El Sanatları

Hakkâri Kilimleri	Çömlekçilik	Şal Şepik	Kiras Fistan
Oya İşlemeciliği	Gümüş Takılar	Çorap Örmecilik	

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Alternatif Turizm

Kültürel Miras Turizmi	Spor Turizmi	Gastronomi Turizmi	Yayla Turizmi
Kış Turizmi	Kırsal Turizm	Agro Turizm	Kamp Karavan Turizmi

Tarihi / Önemli Kişilikler

Sultan Alparslan Muş	Seyyid Taha Hakkâri	Ahmed-i Hani Hakkâri	Feqiye Teyran Bahçesaray
-------------------------	------------------------	-------------------------	-----------------------------

Üniversiteler

Hakkâri Üniversitesi	Muş Alparslan Üniversitesi		
----------------------	----------------------------	--	--

Urartu Kültür Mirası

Urartu Keşiş Baraj Gölü Gülpınar	Çavuştepe Kalesi Gülpınar	Yeşilalıç Yazıtı Özalp	
-------------------------------------	------------------------------	---------------------------	--

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Kiliseler			
St. Barthalameos Kilisesi-Başkale	Çanlı Kilise/ Surp Garabet Manastırı Muş Merkez	Beyaz (Ahperig) Manastırı- Mutki	Koçanis (Konak) Kilisesi - Hakkâri
Meryem Ana Kilisesi Muş Merkez	Mar Abdişo Manastırı-Hakkâri	Yanal (Soradir) Kilise Başkale	Sirong Kilisesi Muş Merkez
Araç Manastırı Muş Merkez	Çengilli (Beyaz) Kilisesi- Muş Merkez	Kırkayak Kilisesi Muş Merkez	Kırmızı Kilise Muş Merkez
Koçanis (Konak) Kilisesi - Hakkâri	Yanal (Soradir) Kilise Başkale	Mar Şalita Manastırı Hakkâri	

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Coğrafi İşaret ve Van Gölü Destinasyonu

Türk Patent ve Marka Kurumu'na göre; Coğrafi işaret, tüketiciler için ürünün kaynağını, karakteristik özelliklerini ve ürünün söz konusu karakteristik özellikleri ile coğrafi alan arasındaki bağlantıyı gösteren ve garanti eden kalite işaretidir. Coğrafi işaret sürecindeki ürünler mahreç işareti ve menşe adı olmak üzere 2 farklı şekilde tescillenmektedir.

Menşe adı şeklinde tescile konu olan ürünün üretimi, işlenmesi ve diğer tüm aşamaların tamamının belirtilmiş coğrafi bölgede gerçekleşmesi, mahreç işareti ise coğrafi alan ile özdeşleşen ürünün, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşmesi ile ilgili bir kavramdır.

Tablo 19. Van Gölü Destinasyonu Coğrafi İşaret Tescilli Ürünler

Coğrafi İşaretin Adı	Türü	İl	Durumu	Tescil Ettiren
Adilcevaz Bastonu	Mahreç İşareti	Bitlis	Tescilli	Adilcevaz İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği
Ahlat Bastonu	Mahreç İşareti	Bitlis	Tescilli	Ahlat Kaymakamlığı
Bitlis Büryan Kebabı	Mahreç İşareti	Bitlis	Tescilli	Bitlis Ticaret ve Sanayi Odası
Erciş Üzümü	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van Ticaret Borsası
Jirkan Kilimi	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Büyükşehir Belediyesi
Tandırda Van Balığı Tandırda Van İnci Kefali	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Coğrafi İşaretin Adı	Türü	İl	Durumu	Tescil Ettiren
Murtuğa	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Gül Reçeli	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Van Kahvaltısı	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Van Kavut	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Keledoşu	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Otlı Peyniri	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Pastası	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Savatlı Gümüş İşlemesi	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Van Sengeseri	Mahreç İşareti	Van	Tescilli	Van Ticaret ve Sanayi Odası
Çatak Cevizi	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Bahçesaray Cevizi	Menşe Adı	Van	Tescilli	Van İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 20. Van Gölü Destinasyonu Coğrafi İşaret Başvurusu Yapılmış Ürünler

Coğrafi İşaretin Adı	Türü	İl	Durumu
Adilcevaz Ceviz Reçeli	Menşe Adı	Bitlis	Başvuru
Adilcevaz Cevizi	Menşe Adı	Bitlis	Başvuru
Van Çirişli Bulgur Pilavı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Gevaş Fasulyesi	Menşe Adı	Van	Başvuru
Sihke Kavunu	Menşe Adı	Van	Başvuru
Van Acem Köftesi	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Avanit Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Çöreği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Ayran Aşı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Ayva Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Balı	Menşe Adı	Van	Başvuru

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Coğrafi İşaretin Adı	Türü	İl	Durumu
Van Bardakçı Çömleği	Menşe Adı	Van	Başvuru
Van Bostaniye Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Cacığı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Ciğer Köftesi	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Ekşili Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Erişte Aşı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Erişte Pilavı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Eğdek Tatlısı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Helise Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Kabak Borani	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Kavurmalı Cılbır	Mahreç İşareti	Van	Başvuru

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Coğrafi İşaretin Adı	Türü	İl	Durumu
Van Kurut Aşı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Kürt Köftesi	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Kıymalı	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Püştürük Çorbası	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Sirmosu	Menşe Adı	Van	Başvuru
Van Tandır Ekmeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Taptapa Ekmeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Tava Yemeği	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Turşusu	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Uşkunu/Yayla Muzu	Mahreç İşareti	Van	Başvuru
Van Virik Çorbası	Mahreç İşareti	Van	Başvuru

Kaynak: ci.turkpatent.gov.tr

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Van Gölü Destinasyonunda Bulunan Kamuya Açık Kıyı Alanları

Van Gölü destinasyonu sınırları içinde yer alan 9 ilçenin sahil şeridi, kamusal kullanımdaki arazi varlığı kapsamında incelenmiş olup park, piknik alanı, kamp ve karavan alanı, rekreasyon alanı, plaj alanı, sosyal tesis, spor tesisi, kültür tesisi ve uygulama oteli alanları tespiti Tablo 21'deki şekli ile yapılmıştır.

Tablo 21. Kıyı Alanlarının Kamusal Kullanımına Göre İlçe Sıralaması

Sıra	İlçeler	Alan ve Tesis Sayısı
1	Edremit	12
2	Tatvan	8
3	Tuşba	6
4	Ahlat	6
5	Erciş	5
6	Gevaş	4
7	İpekyolu	2
8	Adilcevaz	1
9	Muradiye	0

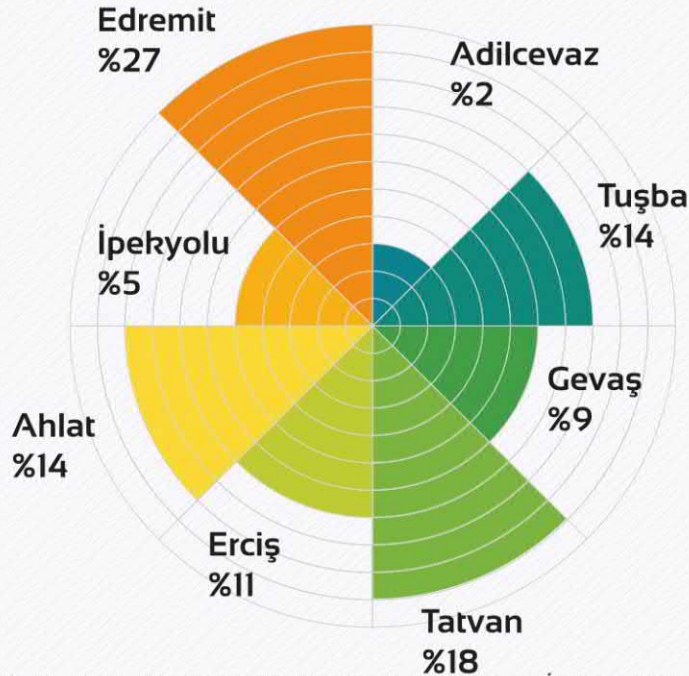

Fotoğraf: Şener Toktaş
Madavans Vadisi

Ahlat ilçe sınırları içerisinde yer alan Madavans Vadisi 238 dekar alana sahip ve 17 km uzunluğundadır. Yeşil alanın fazla olduğu Vadide evler ve 400'e yakın mağara bulunmaktadır.

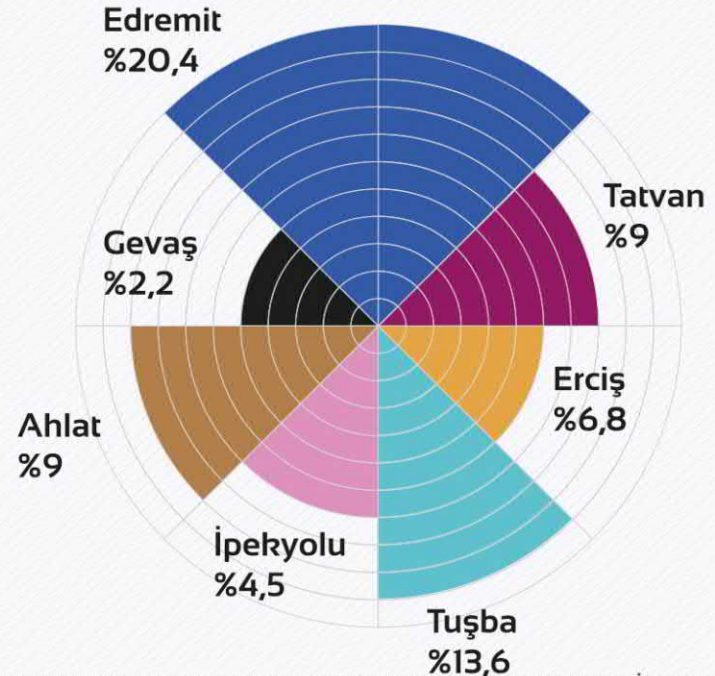
BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Şekil 13'te yer aldığı üzere Destinasyonun kıyı alanlarındaki kamusal alan ve tesis sayısı toplamda 44 olup sırasıyla bunun %27'sini Edremit ilçesi, %18'ini Tatvan ilçesi, %14'ünü ise Ahlat ve Tuşba ilçeleri barındırmaktadır. Muradiye ilçesi ise Van Gölü sahil alanında hiçbir kamusal kullanım alanına sahip olmayıp 9 ilçe arasında son sırada yer almaktadır.

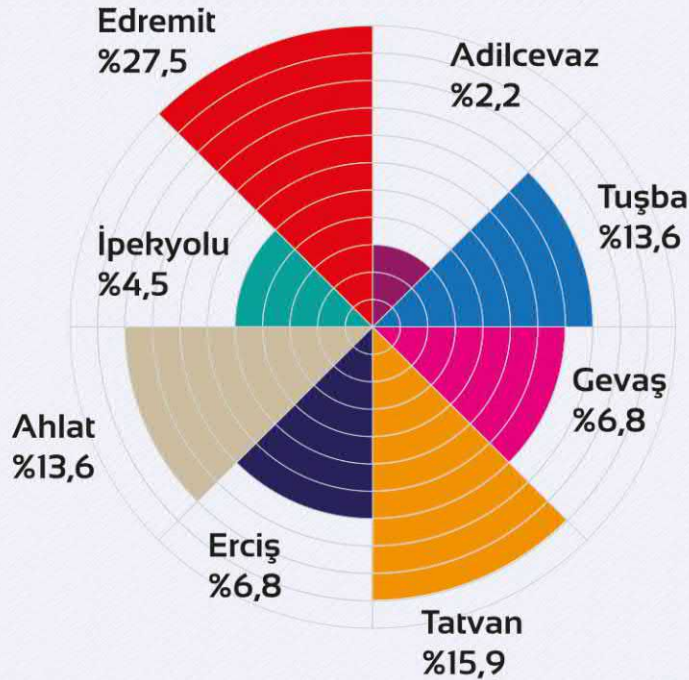
Şekil 13. Kıyı Alanlarındaki Kamusal Kullanımın İlçelere Göre Dağılımı

Kıyı alanlarındaki kamusal alanların ve tesislerin %66'sı büfe, kafe ve restoran hizmetine; %95'i ise WC ve lavabo hizmetine sahiptir. Söz konusu hizmetlerin varlığı ilçeler bazında incelendiğinde Şekil 14'deki dağılımlar ortaya çıkmaktadır.

Şekil 14. Kıyı Alanlarındaki Kamusal Kullanım Çeşitliliğinin İlçelere Göre Dağılımı (Büfe, Kafe, Restoran)

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Şekil 15. Kıyı Alanlarındaki Kamu Tesislerinin İlçelere Göre Dağılımı (Büfe, Kafe, Wc, Lavabo, Restoran)

*Kıyı Alanlarındaki Kamuya Açık Tesislerle İlgili Veriler; Karayolları II. Bölge Müdürlüğü, DSİ 17. Bölge Müdürlüğü, Van ve Bitlis illeri Emniyet, Kültür ve Turizm, Tarım ve Orman, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Müdürlükleri, ile Van Büyükşehir Belediyesi, Bitlis Belediyesi, İpekyolu Belediyesi, Tuşba Belediyesi, Edremit Belediyesi, Gevaş Belediyesi, Muradiye Belediyesi, Erciş Belediyesi, Adilcevaz Belediyesi, Ahlat Belediyesi ve Tatvan Belediyesi'nden alınmıştır.

**Muradiye İlçesinde Kamusal Kıyı Kullanım Alanı Bulunmamaktadır.

***Adilcevaz ilçesinde bulunan Kamusal Kıyı Kullanım Alanında Büfe, Kafe Restoran bulunmamaktadır.

Fotoğraf: Rıdvan Süslü
Akdamar Adası ve Kilisesi

Akdamar Kilisesi, Gevaş İlçesi'nin sınırları dahilindeki Akdamar Adası'nda yer almaktadır. Adanın güneydoğusuna kurulmuş olan kilise, Kutsal Haç adına Vaspurakan Kralı I. Gagik tarafından 915-921 yılları arasında Keşiş Manuel'e yaptırılmıştır. Kilisenin figürlü repertuarı oldukça zengindir. Bunun yanında İncil ve Tevrat'tan alınmış çeşitli sahneler bulunmaktadır. Yunus Peygamber'in denize atılması, Hz. Meryem ve kucağın bulundurulması, Hz. Davut ile Kral Goliat'ın mücadelesi, Samson Filistinli ikilisi, ateşte üç ibrani genci, Aslan ininde Daniel sahneleri bunların başlıcalarıdır. Ahtamar Adası, Van merkezine 52 kilometre uzaklıkta ve Gevaş ilçesi açıklarında bulunmaktadır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 22. Van Gölü Kıyısındaki Kamsal Alanlar

İlçe Adı	Sıra No	Kamusal Alan ve Tesis Adı	Büfe, Kafe, Restoran	WC, Lavabo
Gevaş	1	Gevaş Belediyesi Halk Plajı	Yok	Var
	2	Van Büyükşehir Belediyesi Parkı	Yok	Var
	3	DSİ Gevaş Kampı	Var	Var
	4	Gevaş Gençlik Kampı	Yok	Var
Edremit	1	Edremit Kumsal Plajı 2	Var	Var
	2	Kocaeli Dostluk Parkı ve Sosyal Tesisleri	Var	Var
	3	Fidanlık Parkı ve Sosyal Tesisleri	Yok	Var
	4	Maliye Kampı	Var	Var
	5	Sahil Bandı	Var	Var
	6	İskele Kafe	Var	Var
	7	Kıyıcak Belediye Plajı	Var	Var
	8	Karayolları Piknik Alanı	Yok	Yok
	9	DSİ Edremit Sosyal Tesisi	Var	Var
	10	Edremit Polis Misafir Evi ve Park Alanı	Var	Var
	11	Van Uygulama Oteli (Evliya Çelebi MTAL)	Var	Var
	12	Edremit Su Sporları Merkezi	Yok	Var
İpekyolu	1	İpekyolu Sahil Bandı 1. Etap	Var	Var
	2	Yaşar Kemal Parkı	Var	Var

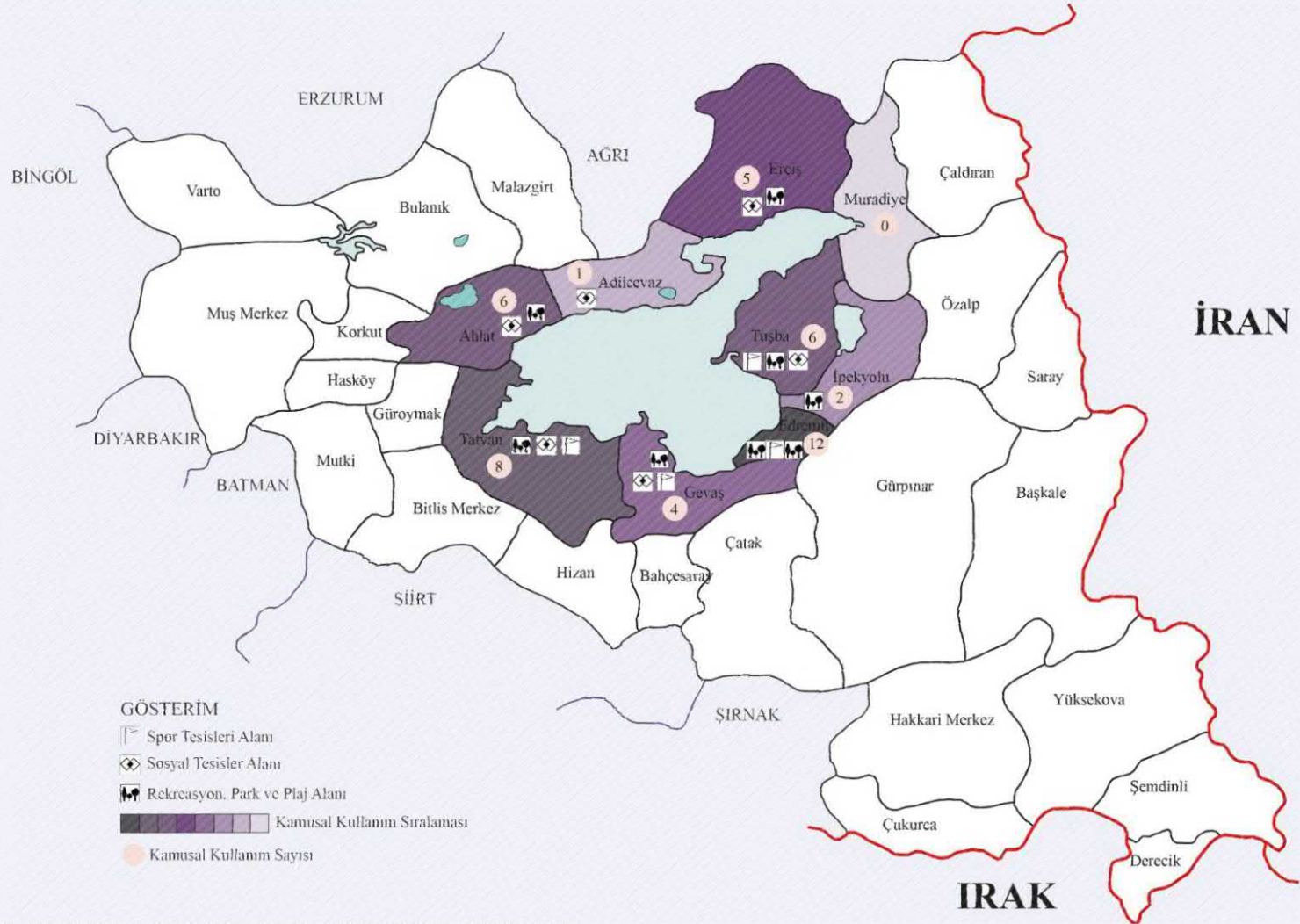
BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

İlçe Adı	Sıra No	Kamusal Alan ve Tesis Adı	Büfe, Kafe, Restoran	WC, Lavabo
Tuşba	1	Mavi Bayraklı Halk Plajı	Var	Var
	2	15 Temmuz Şehitler Parkı	Var	Var
	3	2. Etap Sahil Bandı	Var	Var
	4	Mesut Özil Nizami Futbol Sahası	Var	Var
	5	Yaşar Kemal Parkı	Var	Var
	6	Abdülhakim Arvasi Sos. Tes. Misafirhanesi	Var	Var
Erciş	1	Kadın ve Aile Plajı	Var	Var
	2	Deniz Feneri Alanı	Yok	Yok
	3	Balık Bendi Sosyal Tesis	Var	Var
	4	Sahil Parkı	Yok	Var
	5	Van İli Erciş İlçe Öğretmenevi Müdürlüğü	Var	Var
Tatvan	1	Tatvan Sahil Parkı	Var	Var
	2	Tatvan Feribot Parkı	Var	Yok
	3	Tenis Kortları ve Gençlik Merkezi	Yok	Var
	4	Yarı Olimpik Yüzme Havuzu	Yok	Var
	5	Sporcu Fabrikası	Yok	Var
	6	Futbol Sahası ve Spor Kompleksi	Yok	Var
	7	Polisevi Ek Tesisler Büro Amirliği	Var	Var
	8	Tatvan Öğretmenevi ve ASO Müdürlüğü	Var	Var

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

İlçe Adı	Sıra No	Kamusal Alan ve Tesis Adı	Büfe, Kafe, Restoran	WC, Lavabo
Ahlat	1	Ahlat Polis Kampı	Yok	Var
	2	Ahlat Mes. ve Tek. Anadolu Lis. Uyg. Oteli	Var	Var
	3	Ahlat Selçuklu Öğr. Evi Akşam Sanat Okulu	Var	Var
	4	Erzen Hatun Parkı	Yok	Var
	5	15 Temmuz Parkı	Var	Var
	6	Belediye Sosyal Tesis	Var	Var
Adilcevaz	1	Adilcevaz İlçe Emniyet Müd. Ek Hiz. Binası	Yok	Var

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Şekil 16.. Van Gölü Destinasyonu Kıyılarındaki Kamusal Kullanımlar

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► Van Gölü Destinasyonundaki Yemekler ve Geçmiş Kültürler

Van Gölü Destinasyonu mutfağında yer alan ürünler, coğrafi özelliklerin el verdiği ölçüde Bölgede hüküm sürmüş medeniyetlerin yaşam biçimleri doğrultusunda şekillenmiştir. Kullanılan ham maddeler, iklime ve topoğrafyaya bağlı flora ve fauna çeşitliliğine dayanmakla birlikte farklı medeniyetlerin yaşam biçimleri yemek tariflerini ve saklama biçimlerini etkilemiştir.

Destinasyonunun mutfak kültürü, medeniyetlerin bir potada erimesine en iyi örneklerdendir. Orta Asya'da ağırlıklı olarak hayvansal kaynaklı beslenen Türkler Anadolu'ya gelmeleri ile yerleşik toplulukların mutfaklarını, kendi beslenme kültürlerine entegre etmişlerdir.

Yapılan arkeolojik kazılar:

- Neolitik dönemde avcılık kültürüne bağlı hayvansal besinlerin kullanıldığını,

- Kalkolitik dönemde seramikten kâse ve çömlek yapım kültürüne bağlı tahıl grubu besinlerin kullanıldığını,

- Urartular döneminde kısıtlı tarım arazilerindeki verimi artırmak amacıyla kurulan su kanallarına, yapay göletlere ve barajlara bağlı üzüm bağlarının ve sulu tarımın geliştirildiğini,

- Bizans İmparatorluğu döneminde, kuru baklagiller, lahana, karnabahar vb. Akdeniz beslenme şeklinin geliştirildiğini,

- Ermeniler döneminde, üzüm bağları ve şarap kültürünün devam ettirildiğini ve

- Osmanlı İmparatorluğu döneminde, erzak depo sayısının ve çarşı sayısının artışına bağlı olarak yemek kültürünün ticarileştirildiğini göstermektedir.

* Van Gölü Destinasyonundaki Yemekler ve Geçmiş Kültürler ile ilgili çalışmalar için Van YYÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Elvan Ocak'ın çalışmalarından faydalanılmıştır.

* Bu kısımda yer alan fotoğraflar Ali Geyik'in çalışmalarından alınmıştır.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Keledoş

Soğan Dolması

Kürt Köftesi

Acem Köftesi

Şalgam Yemeği

Mercimekli Bulgur
Pilavı

Çişişli Bulgur Pilavı

Turşulu Dolma

Ayvalı Kavurmalı
Sengeser

Eşbabiye Pilavı

Etli Su Erişte
Pilavı

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Etlı Işkın Yemeği

Bitlis İçli Köfte

Havidz-Un Helvası

Herrisa-Helise

Darekh-İnci Kefali

Basteđ-Pestil

Hadig-Hedik

Ciğer Köftesi

Eşbabiye-İşbabiye
(Erik Kızartması)

Üzümlü Pilav

Van Çöreği
Otlı Peynir

Van Pastası

Murtuğa

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Ayran Aşı, mutfak kültürünün temel yapı taşı olan bulgur ve türevleri, Van Gölü'nün balığı İnci Kefali ile buluştuğunda Van mutfağına özgü, başka bir yerde eşi benzeri olmayan bir üçleme yani "Ayran Aşı-Tuzlu Balık-Mercimekli Bulgur Pilavı" ortaya çıkmaktadır. Söz konusu üçleme gündelik buluşmaların vazgeçilmezidir.

Ayran Aşı, Van mutfak kültürünün ve Van restoranlarının soğuk ve sıcak tüketilebilme özelliği ile en yaygın lezzetleri arasında yer almaktadır.

Van Gölü'nün sodalı sularında yaşayan İnci Kefali/Van Balığı, yöre halkı tarafından taze, tuzlu ve salamura olarak tüketilmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu mutfağının vazgeçilmezlerinden olan pilavlar, Van mutfağına kadar ve bulgura katılan kuru baklagiller ve sebzeler ile bulgurun kullanımı çeşitlendirilmiştir.

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

Tablo 23. Bitlis İli Yöresel Yemekleri

Çorti Aşı	Şalgam Yemeği	Yalancı Dolma	Şille
Katıklı Dolma	Şekalok	Gebol	Soğan Yemeği
Büryan	Tutmac Aşı	Keledoş	Pazık Boranisi
İçli Köfte (Bitlis Köftesi)	Ciğer Taplaması	Halim Aşı	Bezirgan Çorbası
Mişevşi	Parpar	Pıçoç	Kaklı Pilav
Has Dolması	Cümür	Yarma Aşı	Kurut Aşı
Gılorik	Cevizli Fetir	Baklalı Pilav	Gari Aşı
Halise	Soğan Köftesi	Çorti Taplemesi	Ayran Aşı
Turşulu Dolma	Turşu Aşı	Fındık Dolması	Kengerli Pilav
Köki	Jağlı Yumurta	Umanç Aşı	Çireş Çorbası
Şekalok	Şor Balıklı Pilav		

82

Büryan

Ciğer Taplaması

Şekalok

Adilcevaz Ceviz Reçeli

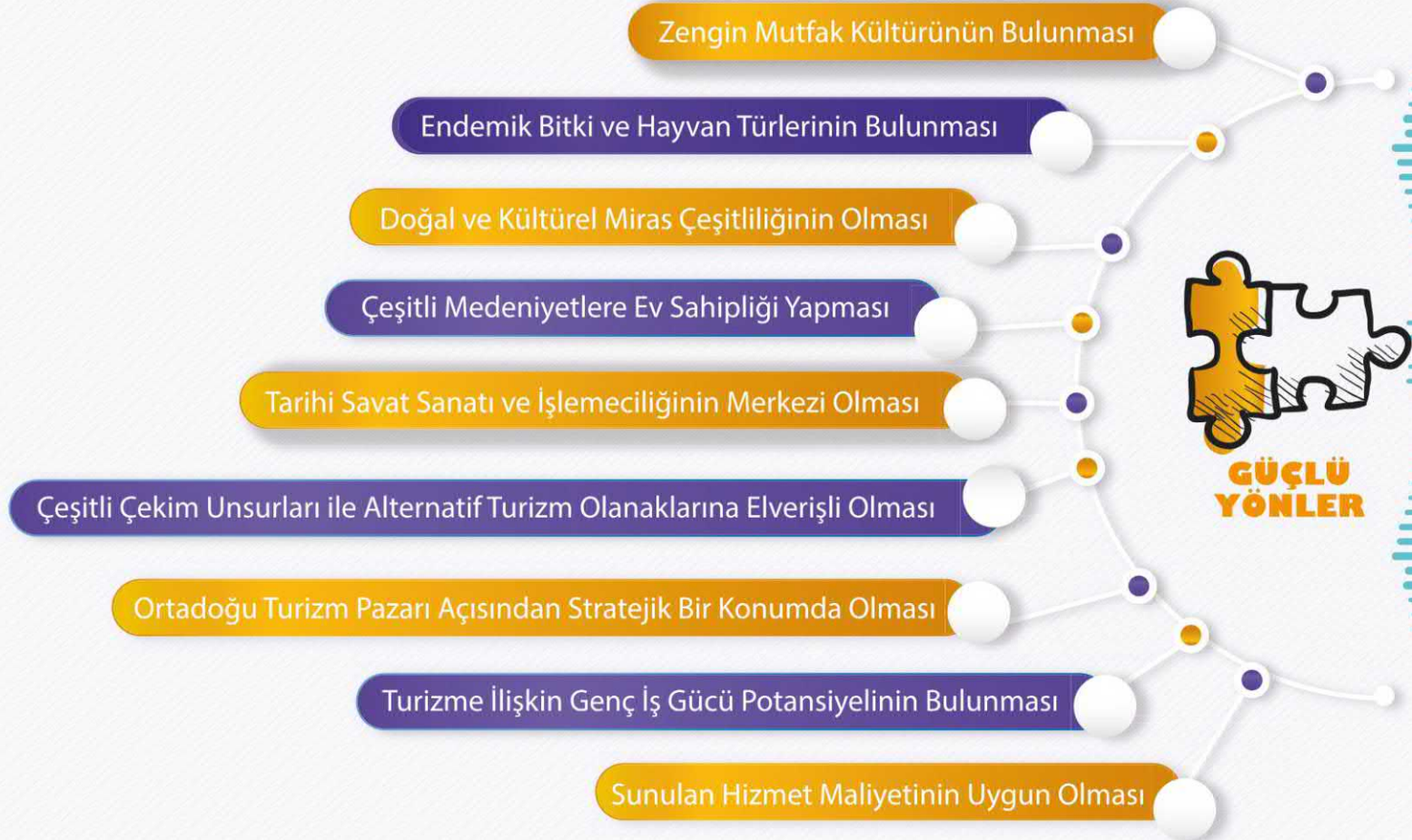
Has Dolması

Akdamar Surp Haç Kilisesi - Uğur Karaduman

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► SWOT / GZFT Analizi

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

► SWOT / GZFT Analizi

Ahlat'ın Tarihi Önemi Konusunda Toplumsal Hassasiyetin Olması

Kitle Turizmi Kaynaklı Çevre Tahribatının Bölgede Henüz Yaşanmamış Olması

Destinasyonun Çeşitli Yatırım ve Teşviklerden Yararlanma Önceliğinin Bulunması

Ulusal ve Bölgesel Planlama Çalışmalarında Destinasyonun
Göz Ardı Edilmemesi

Destinasyon İçerisindeki Bazı Tarihi Değerlerin Unesco Kültür Mirası
Listesinde Yer Alması

Doğal ve Kültürel Açidan Önemli Unsurlara Sahip Destinasyonlara Yakın Olması

Güvenlik Problemlerinin Ciddi Derecede Azalmış Olması

İç Turizmde Artan Hareketlenme

Van Gölünün Bulunması

FIRSATLAR

BUGÜNE DAİR BİR FOTOĞRAF

EMPATİ HARİTASI

Empati Haritası, iş modellerinin müşteri perspektiflerine göre tasarlanmasına yardımcı olan bir yöntemdir. Demografik özelliklerin ötesine geçer ve müşterinin çevresi, davranışı, istekleri ve endişeleri hakkında daha iyi bir anlayış geliştirir. Empati Haritası'nın amacı, belirli bir kişi için bir dereceye kadar empati yaratmaktır.

Kullanıcının zihin dünyasına girmeye ve çözümler üretmeden önce olaylara kullanıcı bakış açısı ile yaklaşmaya yardımcı olur.

Empati haritası, dünyaya kullanıcılar gözünden bakarak onları anlamaya yönelik çaba ve tutum geliştirilmesine katkı sağlar. Çoğunlukla ürünlerin satış ve pazarlamasında kullanılan empati haritasının ilk tasarımı;

- Düşün/ Hisset
- Duy/ Dinle
- Gör
- Söyle/ Yap şeklindedir.

Daha sonra bu tasarıma hayal kırıklıkları, tuzaklar ile kazanç güdülerini de eklenmiştir. Empati Haritası'nın doğrudan destinasyonlar açısından kullanımına rastlanmamıştır. Ancak turist odaklı bir bakış açısıyla yapılacak bir destinasyon pazarlama çalışmasının SWOT Analizinin bir adım ötesinde turistlerin duygu ve düşüncelerini anlamaya yönelik bir analiz olacağı düşünülmektedir.

Destinasyon paydaşlarına yapılan anketlerden hareketle Van Gölü Destinasyonu'nun Empati Haritası ortaya konmuştur. Van Gölü Destinasyonu için ele alınan empati haritasında ilk tasarım kullanılacaktır.

EMPATİ HARİTASI

Düşün / Hisset

Duy / Dinle

Gör

Söyle / Yap

Hayal Kırıklıkları

Kazanç

Fotoğraf: Cemal Aşan
Van Kedisi

Van Kedisi, Türkiye'de büyük ilgi gören evcil kedilerden biridir. Van kedisi, yöre halkı tarafından yalnız bir süs kedisi veya fare ve böcekleri avlaması yanında, bir dost ve ailenin bir bireyi olarak kabul edilir. Yöre halkı tarafından yere sürünecek kadar uzun-beyaz ipeksi kürklü uzun vücut yapılı kaplan yürüyüşlü, tilki kuyruğuna benzeyen uzun ve kabarık kuyruklu, değişik göz renkleri zeki, çevik bir kedi olarak tarif edilen Van kedisinin temizliği, cana yakınlığı, oyunu çok sevmesi sahibine bağlı oluşu, onu nadide hale getiren başlıca özellikleridir. Van YYÜ Yerleşkesindeki Araştırma ve Uygulama Merkezi Van Kedisi için özel bir yaşam alanı haline getirmiştir. Havuzlu villada yaşayan kediler ziyaretçilerini ağırlıyor.

EMPATİ HARİTASI

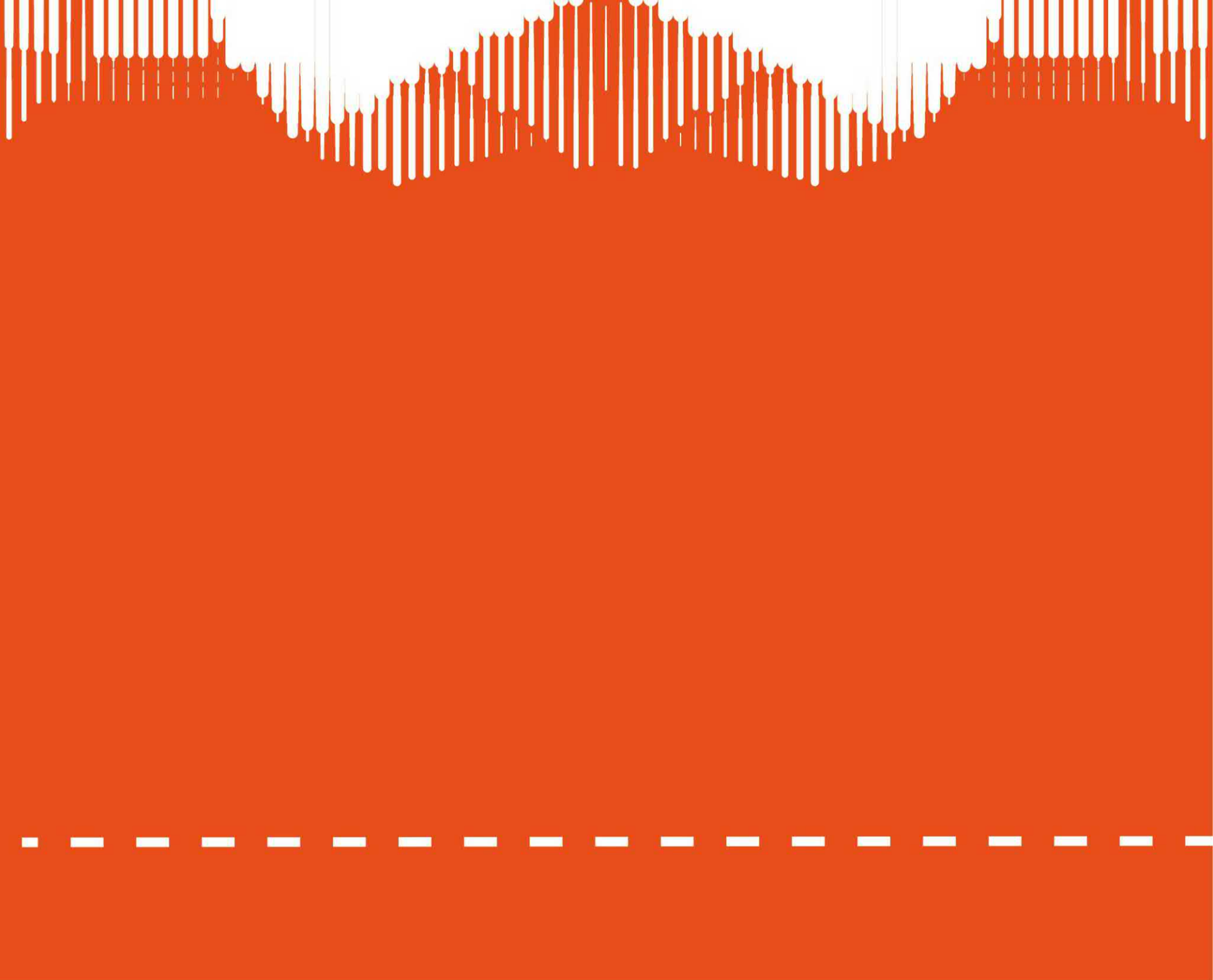
Ne Düşünür / Ne İster / Ne Hisseder?	Ne Duyar /Ne Dinler?
Zaman Verimliliğini Önemser	G. Rekorlar Kitabında Kahvaltısının Olduğunu Dinler
Kolay Ulaşım Sağlamak İster	Sodalı Suyun Cilt Açısından Faydasını Dinler
Kaliteli ve Sağlıklı Yeme-İçme İster	Akdamar Adası'nda Gerçekleşen Ayinleri Duyar
Güvende Olmak İster	Van Gölü Canavarı Efsanesini Duyar
Van Gölü Canavarıyla Karşılaşabileceğini Hisseder	Uçan Balıkları Duyar
Çekim Unsurlarına Kolaylıkla Erişmek İster	Medeniyetlere Ev Sahipliği Yapıldığını Duyar
Bozulmamış Doğayı Hisseder	Urartuların Yukarı Denizini Duyar
Planlı ve Kapsayıcı Bir Tatil İster	3 Bin Yıllık Tarihi Şamram(Menua) Kanalı'nı Duyar
Şehirleşmenin Tamamlanamadığını Hisseder	Güvenlikle İlgili Problemlerin Kalmadığını Duyar
Potansiyelin Tam Kullanılamadığını Hisseder	Ah Tamara Efsanesini Dinler
Tarihi Mirası (Ahlat-Urartu vs.) Görmek İster	Bitlis'te Beş Minare'yi Dinler
Önyargılarının Yersiz Olduğunu Hisseder	Selçuklu Mirasını Dinler
Van Gölü'nde Yüzmek İster	13 Kaburgalı Norduz Koyununu Duyar
Bitlis Güroymak Kaplıcalarını Ziyaret Etmek İster	Yöresel Düğünleri ve Yüksek Tutarlı Takıları Duyar

EMPATİ HARİTASI

Ne Görür / Neyle Karşılaşır	Ne Der/ Ne Yapar
Yöresel Yemekleri Görür	Göl Demez Deniz Der
Yeşilin Az Olduğunu Görür	Van Gölü'nün Şifalı Suyu İle Buluşur
Park ve Mesire Alanı Olmadığını Görür	Van Gölü'nün Etrafını Turlar
Tarihi ve Doğal Zenginlikleri Görür	Van Kedi Villasına Gider
Doğa ve Su Sporları ile Karşılaşır	Nemrut Krater Gölünde Yaban Hayatını Deneyimler
Kış Sporları ile Karşılaşır	Flamingoların Göçünü İzler
Savat İşlemeciliği ve Çömlekçiliğini Görür	Van Kahvaltısı İle Buluşur
İranlı Turistler ile Karşılaşır	Van Gölü Ekspresi İle Yolculuk Yapar
Misafirperverliği Görür	Dünya'nın En Zengin Urartu Müzesi'ni Ziyaret Eder
Denizi ile Karşılaşır	Urartucayı Bilen M. Kuşman İle Tanışır
Van Kedisini Görür	Özel Dokuma Halı ve Kilimlerden Alır
Mavi Turları Görür	Selçuklu Mirasını Ziyaret Eder
Başkale Peri Bacalarını Görür	Çarpanak Antik Yolunu Deneyimler
Selçuklu Mimarisini Görür	Bitlis Sütay Yaylası'na Gider

YARINA DAİR BİR RESİM

YARINA DAİR BİR RESİM

► Nasıl bir Van Gölü Destinasyonu Hedefleniyor?

1. Toplumsal Refahı Destekleyen Bir Destinasyon
2. Liderlik Yönü Güçlü Bir Destinasyon
3. Bir Fırsatlar Destinasyonu
4. Doğal Çevresine ve Mirasına Sahip Çıkan Bir Destinasyon

1. Toplumsal Refahı Destekleyen Bir Destinasyon

Destinasyon rekabetçiliği alanında çalışan birçok araştırmacı, refahı sağlamanın nihai amaç olduğunu savunmaktadır. Bir destinasyonda yaşayan insanların destinasyonun güçlü geleceğine inanmaları ve bu motivasyonla ortak hareket etmeleri uzun vadede başarı ve rekabet üstünlüğünün sağlanması açısından oldukça önemlidir.

Bir destinasyonun toplumsal refahı desteklemesi için bazı ön koşullar kaçınılmazdır:

a. İnsanları ve Kültürleri Bir Araya Getirmelidir

Destinasyonlar, dün ile bugünün, bugün ile yarının, doğa ile insanın ve insan ile kültürün buluşma noktalarıdır. Tarihe olan ilgi sayesinde dün ile bugün, sürdürülebilir turizmi hâkim kılarak bugün ile yarın, doğal güzelliklerin izinde bir serüven sürerek doğa ile insan ve kültürel unsurları keşfederek insan ile kültür bir araya gelmektedir. Farklı turizm motivasyonlarıyla destinasyonlara gelen insanlar, yeni insanlarla ve kültürlerle tanışmaktadır.

b. Toplumsal Sermayeye Katkıda Bulunmalıdır

Yerel halkın turizme dair bilinç seviyesi geliştirilmeli, toplumun kendini turizm çıktılarının doğrudan faydalanıcısı olarak görmesi sağlanmalıdır. Sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri desteklenmelidir. İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının turizme dair ilgisi artırılmalı ve özel sektör teşviklerle desteklenmelidir.

YARINA DAİR BİR RESİM

c. Turizmin Gurur Duygusu Yaratması Sağlanmalıdır

Turizm, bir destinasyonda bulunan tüm paydaşlar için gurur duygusu yaratmalıdır. Destinasyonun arz tarafının (hizmeti sunanlar) ve talep tarafının (hizmeti satın alanlar) dâhil oldukları turizm hareketliliğinden dolayı gurur duygusu içerisinde bulunmaları, destinasyonun turizm ömrünün uzun olabileceği anlamına gelmektedir.

Arz tarafı olan yerel halk, turizm işletmeleri ve ilgili kurum ve kuruluşlar, hissettikleri gurur duygusu ile destinasyonun turizmi için daha fazla yatırım yapmak, daha fazla ziyaretçi çekmeye çalışmak, iyileştirmeler yapmak ve dolayısıyla turizmi daha sürdürülebilir kılmak için gayret edecektir. Talep tarafı olan turistler ise destinasyona dair "yeniden ziyaret" ve "gönüllü tanıtım elçiliği" davranışları içerisinde bulunacaktır.

Fotoğraf: Sadrettin Kaya
Çaldıran Termal Kayak Merkezi

Çaldıran, Ayrancılar mevkiinde bulunan Termal Kayak Merkezi, kayak merkezi ile jeotermalin bir arada bulunduğu nadir noktalardan biridir. 2075-2270 m. aralığında rakımı bulunan noktada var olan bir piste sahiptir. İlçe merkezine 3 km, Van il merkezine ise yaklaşık 100 km uzaklıkta olan bu alanda termal otel, apartlar, kaplıca ve havuzlar bulunmaktadır.

YARINA DAİR BİR RESİM

d. Gönüllülük İçin Fırsatlar Sunmalıdır

Destinasyona gelen turistlerin, destinasyon için gönüllü elçilik yapması olası yeni satın alma kararlarını da etkileyecektir. Bunun için çeşitli pazarlama tekniklerinin (Buzz Marketing /Vızıltı Pazarlama, ağızdan kulağa pazarlama ve elektronik ağızdan kulağa pazarlama) kendiliğinden gerçekleşmesi mümkündür. Ayrıca destinasyonda yaşayan insanların, destinasyonun sürdürülebilir turizm gelişimi açısından bazı gönüllülük faaliyetlerini hayata geçirmeleri ilgiyi bulundukları yere çekecektir.

Bu durumun yanı sıra, son yılların önemli bir alternatif turizm çeşidi olan Gönüllü Turizm sayesinde insanların destinasyona çeşitli gönüllülük faaliyetlerini sağlamak için gelmesi ve doğal olarak destinasyonun birkaç farklı şekilde bu durumdan avantajlı çıkması anlamına gelecektir.

e. Yeni Alanları Kullanıma Açmalıdır

Destinasyonda bulunan fakat herhangi bir şekilde atıl duruma düşmüş ya da turizm hizmetinde değerlendirilmemiş alanların kullanıma açılması destinasyonun ürün çeşitliliğini artıracaktır.

f. Kamu - Özel İşbirliği Geliştirilmelidir

Bir işletmenin başarısında işletmenin tüm paydaşlarının iş birliği içerisinde olması ne kadar önemliyse, bir destinasyonun sürdürülebilir başarı sağlaması için de tüm paydaşlarının iş birliği içerisinde olması o kadar önemlidir. Buna ek olarak, destinasyonda bulunan tesislerin ve hizmetlerin turistlere sunumunda özel sektörün desteklenmesi gerekmektedir. Bu destek, temelde kamu marifetiyle gerçekleştirilecek destekleri ifade etmektedir. Ancak desteklerin yanı sıra, bir iş birliği mekanizmasının geliştirilmesi destinasyon turizminin yarınları için büyük önem arz etmektedir.

YARINA DAİR BİR RESİM

2. Liderlik Yönü Güçlü Bir Destinasyon

Liderlik, öncü olmayı ve koordinasyon görevini üstlenmeyi gerektirir. Lider, bulunduğu organizasyon içerisinde güveni sağlamak durumundadır. Sektörün güçlenmesinde, temsilinde ve yeni imkânların oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Destinasyonda lider, bir kişi veya bir grup olabileceği gibi bir kurum ya da kurumların bir araya gelmesiyle oluşturulmuş ortak bir yapı olabilecektir.

İş birliğinin mümkün oldukça yüksek olmasının gerekliliği, destinasyonda liderliği sağlayacak yapının maksimum iş birliğiyle oluşturulmasını ifade etmektedir. Destinasyonlarda liderlik, "turizm liderlerini bulmak ve destinasyon yönetim örgütünü kurmak" ile ifade edilmektedir.

YARINA DAİR BİR RESİM

a. Turizm Liderleri Yaratmak

Turizm işletmelerinin (konaklama, seyahat ve yiyecek-içecek) kendi aralarında rekabet içerisinde bulunması destinasyon açısından fayda sağlayacak bir durumdur. İşletmelerin rekabet üstünlüğü elde edebilmek için ürün ve hizmetlerini geliştirmeye yönelik çeşitli faaliyetler gerçekleştirmesi, nihayetinde destinasyonun kazançlı olmasını sağlayacaktır.

Dolayısıyla destinasyonda rekabetin desteklenmesi ve liderlerin ortaya çıkmasına olanak sunulması gerekmektedir. Destinasyonda rekabet ortamının denetiminin ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirilmesi ve adil bir süreç yönetiminin sağlanması gerekmektedir.

b. Destinasyon Yönetim Örgütünü Kurmak

Geleneksel turizmin hâkim olduğu zamanlarda turistler destinasyonlara tatil yapmak için gider, bu arada da ihtiyaç duyarlarsa çeşitli doğal ve

tarihi güzellikleri de ziyaret ederdi. Ancak günümüzde destinasyonlarda bulunan çeşitli tarihi, doğal, kültürel ya da bunların dışında kalan cazibe unsurları bütünüyle kendi pazarını oluşturmuşlardır. Bu durum, destinasyonlara ürün çeşitliliği sunma fırsatı kazandırmanın yanında bütünsel olarak yönetim ve pazarlama başta olmak üzere çeşitli fonksiyonların gerekliliğini de kaçınılmaz kılmıştır.

Destinasyonların etkin yönetimi, paydaş iş birliğinin üst seviyede tutulması ile mümkündür. Denk sorumluluk ve yetki ile destinasyonun sahip olduğu ürünlerin yönetim, pazarlama ve diğer süreçlerini sürdürülebilir bir şekilde yürütebilmek için destinasyon yönetim örgütün kurulmalıdır. Kamu kesimi, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelerek oluşturacağı bir destinasyon yönetim örgütü, destinasyonun sürdürülebilir turizm gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir.

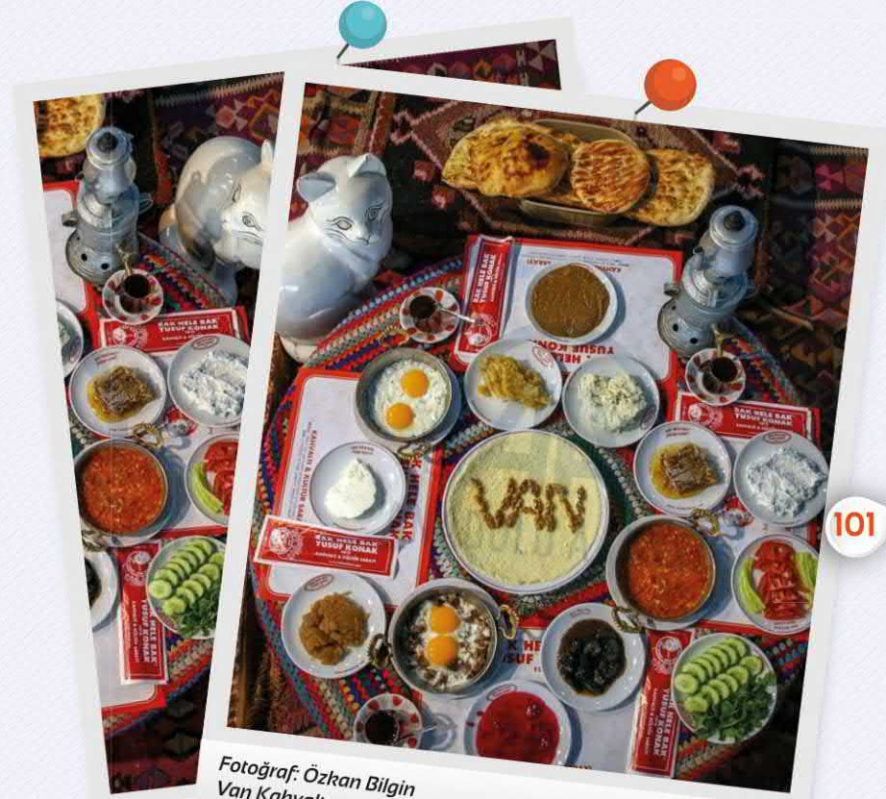
YARINA DAİR BİR RESİM

3. Bir Fırsatlar Destinasyonu

Destinasyonların sahip oldukları çekim unsurlarını ziyarete açması, yatırım olanaklarının iyileştirilmesi ile ilgili çabalar ve marka değerinin artırılmak istenmesinde ekonomik motivasyonlar ön plandadır. Yatırımcılar ve turistler destinasyona gelir ve destinasyonun gelirleri artar. Ancak bu durumun süreklilik kazanabilmesi için iyileştirmeler gereklidir. Talebe göre gelişmeler gerçekleştirilmelidir. Destinasyonun ekonomik olarak fırsatlar sunması bazı parametreleri içermektedir.

a. Gururlandırıcı ve Güçlü Bir His Oluşturmak

Yerleşikler açısından yaşanabilir bir destinasyonda bulundukları hissini uyandırmak gerekmektedir. İnsanlar destinasyonda yaşadıkları için gururlanmalı ve destinasyonun tanıtım süreçlerinde daha aktif rol almak istemelidir.

Fotoğraf: Özkan Bilgin
Van Kahvaltısı

Coğrafi işaret tescilli alınan Van Kahvaltısının ünü yaygındır. 2014 yılında Van Ticaret ve Sanayi Odasının çalışmasıyla dünyanın en kalabalık kahvaltı sofrası 51.793 kişi ile Van'da kurulmuş ve Van Kahvaltısı Guinnesses Rekorlar Kitabında yerini almıştır. Böylece Van Kahvaltısının ünü ülke sınırlarını aşmıştır. Van Kahvaltısı kent merkezinde, Kahvaltıcılar Sokağında ve Edremit ilçesinde Van Gölü manzaralı tesislerde sunulmaktadır. Van Kahvaltısında Van çöreği, otlu peynir, kahvaltılık cacık, manda ya da inek kaymağı, bal ve tereyağı, kavut, murtuğa, Van gül reçeli, kavurmalı yumurta ve menemen bulunmaktadır.

YARINA DAİR BİR RESİM

b. Yeni Beceriler ve Fırsatlar Sunmak

Turizmde yer almak isteyen insanların yeni beceri ve fırsatlara yönelik ilgilerini çekmek ve istihdam olanaklarını ve çeşitliliğini artırarak destinasyonu çalışmak için de tercih edilir hale getirmek önemlidir.

c. Bölge Ekonomisini Büyütmek ve Yatırımları Teşvik Etmek

Ziyaretçi ekonomisini artıracak etkinlikleri gerçekleştirerek bölge ekonomisini büyütmek, önemli fırsatlar sağlayacaktır. Ayrıca yapılacak yatırımlar, oluşturulacak yeni markalar veya getirilecek büyük markalar destinasyona olan ilgi ve dikkati artıracak, bu durumun yanı sıra istihdamı ve bölge ekonomisini besleyecektir.

4 Doğal Çevresine ve Mirasına Sahip Çıkan Bir Destinasyon

Destinasyonların en temel kaynakları, bahsedilen kaynaklardır. Doğası ve sahip olduğu miras unsurları destinasyonun koruma dışında hiçbir şey yapmadan varlığını daha

fazla sürdürebileceği unsurlardır. Turizmde sürdürülebilirlik, sahip olunan unsurların yarını düşünerek kullanılmasıdır ve sürdürülebilirlik çevreden bağımsız düşünülemez.

a. Çevre Bilincini Artırmak

Çevreye sahip çıkmak, ziyaretçilerin temiz ve düzenli bir destinasyon bulmalarını sağlamanın yanında yerleşikler ve gelecek nesiller açısından da hayati bir öneme sahiptir. Ayrıca kültürel miras, korunmadığı takdirde hızla kaybolabilecek bir niteliğe sahiptir. Bu bakımdan doğal çevreye ve geçmişinden kalan doğal mirasa sahip çıkan bir destinasyonu inşa etmek gerekmektedir.

b. Bölgedeki Doğal Varlıkları Korumak, Tanıtmak ve Bölgenin Hikâyesini Anlatmak

Destinasyonda çok sayıda doğal ve kültürel varlık bulunmaktadır. Bu varlıkları sürdürülebilirlik anlayışı ile hareket ederek tanıtmak ve hikâyeler oluşturmak, destinasyonun geleceği açısından büyük öneme sahiptir.

YARINA DAİR BİR RESİM

Eylemler

Hedeflenen Van Gölü Destinasyonu'na hızlı, etkin ve faydalı bir şekilde erişmek için bazı eylemlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sektör temsilcilerinin görüşleri, akademisyenlerin önerileri ve iyi uygulama örneklerinden faydalanılarak tasarlanan eylemler;

Altyapı ve Üstyapı
İletişim ve Pazarlama
Yatırım, Teşvik ve Destek
Kaynak Geliştirme

olarak dört grupta ele alınmıştır.

Eylemlerin gerçekleşmesine dair öngörülen vade, sorumlu kuruluşlar, ilgili kuruluşlar ve eylemlerin performans göstergeleri ayrıntılı olarak yazılmıştır. Eylem vadeleri kısa vadeli (2 yıla kadar), orta vadeli (2-4 yıl arası) ve uzun vadeli (4-8 yıl arası) olarak belirlenmiştir. Ayrıca kısa veya orta vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylemler de bulunmaktadır.

Fotoğraf: Özkan Bilgin
Savatlı Gümüş İşlemeciliği

Savat; bakır, kurşun, gümüş ve kükürt karışımından elde edilen bir halitadır. Savatlama, bir kuyumculuk eseri üzerine farklı figürler kazıyarak bunları savat maddesi ile doldurma işlemi ile gerçekleştirilen süsleme tekniğidir. Bakır, kurşun ve gümüş potada eritilir üzerine bolca kükürt konulup karıştırılır. Bu karışım camuş (manda) boynuzuna dökülerek soğutulur, iki saat dinlendirilir. Boynuz kırılarak hazırlanan savat çıkarılır, dövülüp toz haline getirilir, tülbente elenir, boraksla kirlerinden temizlenir. Bu şekilde toz savat elde edilir. Urartulardan günümüze gelen savat işlemeciliği Van'da yapılmaya devam etmektedir.

YARINA DAİR BİR RESİM

Tablo 24. Eylemler*

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
1	Altyapı ve Üstyapı				
1.1	Çekim unsurlarına ait tabela ve yönlendirme çalışmalarını (özel renk ve tasarımlarla) artırmak	Kısa	Karayolları Bölge Müd. Belediyeler	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA DYÖ	Tabela ve yönlendirme levhalarının sayısındaki artış (%)
1.2	Engelli ve yaşlılar için kısa mesafelerde dinlenme alanları (bank, çardak vs.) oluşturmak	Kısa	Belediyeler	ASPB İl Müd. STKlar DYÖ	Destinasyonun farklı bölgelerine yakın mesafelerinde oluşturulan dinlenme alanlarının sayısındaki artış (%)
1.3	Engelliler için yapılan hissedilebilir yürüme yüzeylerinin güzergâhlarında bulunan engelleri (trafo, direk vs.) kaldırmak	Kısa	Karayolları Bölge Müd.	Elektrik Dağ. Şirketleri ASPB İl Müd. STKlar DYÖ	Yürüme yüzeylerinin güzergâhlarında bulunan engellerdeki azalış (%)
1.4	Merkezi alanlarda tuvaletler (avm ve cami dışında) faaliyete geçirmek	Orta	Belediyeler	Valilikler, Meslek Kuruluşları DYÖ	Destinasyondaki alışveriş ve eğlence merkezlerinde artış (%)

* DYÖ'nün Sorumlu ya da ilgili Kurum/Kuruluş olarak yer aldığı eylemlerde DYÖ kurulana dek muhatap kurum DAKA'dır.

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
1	Altyapı ve Üstyapı				
1.5	Kamp ve karavan alanlarını artırmak, mevcutlarla ilgili (elektrik, tuvalet vs.) iyileştirme çalışmaları yapmak	Orta	Belediyeler	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA DYÖ	Kamp ve karavan alanlarındaki artış kamp karavan turisti sayısındaki artış (%)
1.6	Uçak seferlerini artırmak ve çeşitlendirmek	Orta	Van Valiliği	DHİM Van Ferit Melen Havalimanı DYÖ	Günlük yolcu sayısındaki artış çıkış ve varış noktalarındaki artış (%)
1.7	Van ili merkez ilçeler arası hafif raylı sistemin kurulması için fizibilite çalışmaları yapmak	Orta	Van BŞB	Elektrik Dağ. Şirketleri ASPB İl Müd. STKlar DYÖ	Yürüme yüzeylerinin güzergahlarında bulunan engellerdeki azalış (%)
1.8	Tatvan- Van arası (Van Gölü üzerinde) yolcu taşımacılığını aktif bir şekilde kullanmak	Uzun	Valilikler TCDD Van Gölü Feribot Müdürlüğü	Belediyeler DYÖ	Van Gölü üzerinde seyahat eden yolcu sayısındaki artış (%)

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
1	Altyapı ve Üstyapı				
1.9	Ortak yaşam alanlarında bulunan geri dönüşüm kutularını (her 500 m'ye 1 adet olacak şekilde) artırmak	Uzun	Belediyeler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müd	MEB İl Müd. DYÖ	Geri dönüşüm kutularının sayılarındaki artış (%)
1.10	Engelsiz ulaşım için işlek cadde ve sokaklarda kaldırımları yol ile aynı mesafeye getirmek, araçların işgaline karşın set oluşturmak	Uzun	Belediyeler	Karayolları Bölge Müd. STKlar DYÖ	Yol ile aynı seviyeye gelen kaldırımlardaki artış ve araç işgaline karşı oluşturulan setlerdeki artış (%)
1.11	Engelli otoparkları oluşturmak	Uzun	Belediyeler	STKlar DYÖ	Engelli otoparklarının varlığı
1.12	Tatvan-Van arası demir yolu ulaşımını hayata geçirmek	Uzun	TCDD	Valilikler DYÖ	Tatvan-Van arası demir yolu ulaşımı ile seyahat eden yolcu sayısı

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.1	Destinasyon yönetim örgütünü kurarak sürdürülebilir ve işbirlikçi bir turizm yapısı geliştirmek	Kısa	Valilikler Belediyeler DAKA	Üniversiteler Meslek Kuruluşları TGA	Kurulan destinasyon yönetim örgütü sayısı
2.2	Yerel paydaş rollerini belirleyerek etkin tanıtım ve pazarlama çalışmaları yapmak	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA	Ortak yapılan toplantı sayısı
2.3	Yerel paydaşların destinasyon turizmine yönelik (kurum-kuruluş) temsilcilerinin oluşmasını sağlamak	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler Üniversiteler Meslek Kuruluşları STKlar	Destinasyon yönetim örgütüne katılan kişi sayısı
2.4	Turizm işletmelerine turist talep ve profillerine yönelik çalışmalar yapabilmeleri için danışmanlık hizmeti sunmak	Kısa	DYÖ	Üniversiteler Meslek Kuruluşları STKlar	Turistlerin talep ve beklentilerine yönelik faaliyet yürüten işletmelerin müşteri sayısındaki artış (%)

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.5	Go Türkiye web sitesinde yayınlanan rota çalışmalarını destinasyon bazlı olarak güncellemek, çeşitliliğini artırmak	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler DAKA TGA	Go Türkiye web sitesinde yapılan güncelleme sayısı
2.6	Destinasyonda seyahati kolaylaştıracak, tanıtıcı bir web sitesi ve mobil uygulama oluşturmak	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA Belediyeler Meslek Kuruluşları	Destinasyon ürünleri hakkında bilgilendirilen kişi sayısı
2.7	Web sitesi ve mobil uygulamayı geri bildirim ve puanlama portalı haline getirmek	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA	Geri bildirim ve puanlama portal haline getirilen web sitesi ve uygulama sayısı
2.8	Azerbaycan ve Irak pazarına giriş çalışmaları yapmak	Kısa	TÜRSAB DYÖ Meslek Kuruluşları TGA	Valilikler İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA Belediyeler STKlar	Destinasyona eklenen turist çeşitliliği sayısı

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.9	Hakkari Mergabütan ve Van Çaldıran kayak tesislerini kış turizmi kapsamında ön plana çıkarmak	Kısa	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA Belediyeler GSB İl Müd.	Turist sayısındaki artış (%)
2.10	Başkale Yavuzlar Peribacalarını gelen turist gruplarının ziyaretine dahil etmek	Kısa	DYÖ	Valilikler İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA Belediyeler TÜRSAB	Başkale Yavuzlar Peribacalarına gelen turist sayısı
2.11	Özel sağlık kuruluşlarının turistlere yönelik temel düzey sağlık paketleri sunmasını sağlamak	Kısa	Valilikler İl Sağlık Müd.	TÜRSAB DYÖ Kamu ve Özel Sağlık Kuruluşları	Özel sağlık kuruluşlarına gelen turist sayısı
2.12	Atık yönetimi ve geri dönüşüm konularında vatandaşları bilinçlendirme çalışmaları yapmak	Kısa	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri Belediyeler	MEB İl Müd. Üniversiteler DYÖ	Atık yönetimi ve geri dönüşüm konusunda bilinçli vatandaş sayısındaki artış (%)

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.13	Alışveriş fuarları, kitap fuarları ile akademik kongre ve etkinlikleri artırmak	Sürekli*	DYÖ Üniversiteler	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler	Fuar ve kongrelere katılım amacıyla destinasyona gelen turist sayısını artırmak
2.14	Uluslararası katılımlı gastronomi ve kültür festivalleri gerçekleştirmek	Sürekli*	Belediyeler TSolar	Üniversiteler Meslek Kuruluşları STKlar DYÖ	Festivallere katılım amacıyla destinasyona gelen turist sayısı artırmak
2.15	Ulusal ve uluslararası kardeş belediye formülü ile destinasyona başka destinasyonlardan turist gelmesini sağlamak	Sürekli*	Belediyeler	DYÖ	Destinasyona gelen turist sayısındaki artış (%)
2.16	Turizm sektörü ile akademi arasındaki ilişki ve yardımlaşmayı artırmak	Sürekli*	DYÖ	Üniversiteler TÜRSAB Meslek Kuruluşları STKlar	İstihdam edilen eğitimli personel sayısı

*Kısa vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.17	Sürdürülebilir destinasyon yönetimi ile ilgili yerel halk ile ortaokullar ve liselere yönelik bilinçlendirici eğitimler vermek ve farkındalık çalışmaları yapmak	Sürekli*	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. MEB İl Müd. Belediyeler	Bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılan kişi sayısı
2.18	Kampanyalar teşvikler ve ödüller ile turistlerin tekrar gelmesini sağlamak	Sürekli*	DYÖ Meslek Kuruluşları	Belediyeler DAKA STKlar TÜRSAB	Tekrar ziyaret eden turist sayısı
2.19	Çeşitli pazarlama yöntemlerini harekete geçirerek turistlerin destinasyonun gönüllü marka elçisi olmasını sağlamak	Sürekli*	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler	Sosyal medya ve ilgili diğer portallarda destinasyon ilgili etkileşim ve paylaşım sayısı
2.20	Destinasyonun belirli bölgelerinde (Gülpınar/Norduz, Ahlat/Madavans Gevaş/İnköy, Güroymak/Budaklı) ekoturizmi hayata geçirecek faaliyetler gerçekleştirmek	Orta	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. DAKA Belediyeler TÜRSAB Üniversiteler STKlar	Başkale Yavuzlar Peribacalarına gelen turist sayısı

*Kısa vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.21	Kültürel Miras Turizmi açısından Ahlat ve Malazgirt'i anlatacak karikatür (çevrim içi) tanıtım materyalleri hazırlamak	Orta	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler DAKA Üniversiteler	Ziyaret sayısındaki artış(%)
2.22	Van Gölü kenarında ve destinasyonun merkezi noktalarında internete "kolay erişim" noktaları oluşturmak	Orta	Belediyeler DYÖ	İnternet Sağlayıcı Şirk. Elektrik Dağıtım Şirk.	Turist memnuniyetindeki artış (%)
2.23	Turizm ve ilgili sektörlere yönelik istatistik ve değerlendirmelerin yapıldığı bir veri merkezi oluşturmak	Orta	VAN YYÜ DYÖ	Bitlis Eren Üni. TÜİK	Oluşturulan veri merkezi sayısı
2.24	Destinasyonun bütünü ve destinasyonda bulunan çekim unsurları kullanılarak çeşitli hikâyeler ortaya koymak	Orta	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler DAKA Üniversite Meslek Kuruluşları	Ortaya koyulan hikaye sayısı

*Kısa vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.25	Van Gölü Canavarı, Van Kedisi ve İnci Kefali ile ilgili animasyon filmleri çekmek	Orta	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler DAKA Üniversiteler Meslek Kuruluşları	Destinasyonun değerlerini ilgi çekici bir biçimde anlatmak
2.26	Van Gölü kenarında ve destinasyonun merkezi noktalarında internete "kolay erişim" noktaları oluşturmak	Orta	DYÖ	İnternet Sağlayıcı Şirk. Elektrik Dağıtım Şirk.	Turist memnuniyetindeki artış (%)
2.27	Urartu koridoru rota programını hayata geçirmek	Orta	DYÖ	DAP Bölge İdaresi Üniversiteler DAKA	Oluşturulan yeni rota programlarının sayısı
2.28	Çekim unsurlarının yakınlarında bulunan ve ilgili unsurlar hakkında bilgi içeren karekod sistemli tanıtım tabelaları oluşturmak	Orta	DYÖ	Belediyeler DAKA	Oluşturulan tanıtım tabelası ve hikaye sayısı

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
2	İletişim ve Pazarlama				
2.29	Merkezi noktalara dijital turizm yönlendirme büfeleri (kioskları) kurmak, kiosklardan rota ve harita bilgileri paylaşmak	Orta	DYÖ	Belediyeler DAKA	Kurulan kiosk sayısı
2.30	Avrupa'nın çeşitli bölgelerinden medya tanıtım turları ve famtripler (acente turları) gerçekleştirmek	**Sürekli	DYÖ	TÜRSAB Meslek Kuruluşları	Gerçekleştirilen famtripler sayısı
2.31	Konaklamada ve seyahatte paylaşım ekonomisini yaygınlaştırmak	**Sürekli	DYÖ	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler	Paylaşım ekonomisine dahil olan kişilerin sayısındaki artış
2.32	Çevrim içi sistemlere entegre bir destinasyon satın alma kartı oluşturmak	Uzun	DYÖ	Meslek Kuruluşları	Alışveriş seçeneklerinin farklılaşmasındaki artış

***Orta vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.*

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
3	Yatırım, Teşvik ve Destek				
3.1	Yatırım kataloğu oluşturmak ve yatırımcı buluşmaları organize ederek yatırım süreçleri hakkında bilgilendirmeler yapmak	Kısa	Valilikler DAKA	Meslek Kuruluşları	Oluşturulan yatırım kataloğu sayısı ve bilgilendirilen kişi sayısı
3.2	Yatırımcılar için finansman programları sunmak ile ilgili lobi faaliyetleri yürütmek	Orta	Valilikler Meslek Kuruluşları	DYÖ	Ulusal ve uluslararası yatırımcı sayısındaki artış
3.3	Ulusal ve uluslararası kardeş belediye formülü ile destinasyona başka destinasyonlardan yatırımcı gelmesini sağlamak	**Sürekli	Valilikler Belediyeler	DYÖ Meslek Kuruluşları	Ulusal ve uluslararası yatırımcı sayısındaki artış
3.4	Turizm ve ilgili sektörlerle yönelik büyük çaplı teşvik, vergi indirimleri ve yatırım programları hayata geçirmek	Uzun	İlgili Bakanlıklar Valilikler	Belediyeler Meslek Kuruluşları	Hayata geçirilen program sayısı

**Orta vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
4	Kaynak Geliştirme				
4.1	Yerel ve ulusal elçiler keşfetmek, harekete geçirmek	Kısa	DYÖ	Belediyeler Meslek Kuruluşları	Destinasyonun gönüllü marka elçilerinin sayısındaki artış
4.2	Aktif ziyarete açık olmayan tarihi ve kültürel çekim unsurlarında restorasyon ve yenileme çalışmaları yaparak ziyarete açılmasını sağlamak	Orta	İl Kültür ve Turizm Müd. Belediyeler	DYÖ	Ziyarete açılan çekim unsurları sayısındaki artış
4.3	Otlı Peynir, bal, ceviz vb. ürünlerde destinasyon etiketli çalışma yaparak standardizasyon ortaya koymak	Orta	İl Kültür ve Turizm Müd. İl Tarım ve Orman Müd.	Belediyeler DYÖ	İlgili ürünlerin paket ve sepet sayısındaki artış
4.4	Mutfak akademisi kurmak	Orta	Van YYÜ	Belediyeler DYÖ	Canlandırılan geleneksel yöntemlerdeki artış, Nitelikli mutfak personeli sayısındaki artış

YARINA DAİR BİR RESİM

		Vade	Sorumlu Kurum / Kuruluş	İlgili Kurum / Kuruluş	Çıktı Göstergeleri
4	Kaynak Geliştirme				
4.5	Çeşitli eğitimlerle turizm işletmelerinde çalışan personelin niteliklerini artırmak	**Sürekli	Üniversiteler DAKA	MEB İl Müd. TÜRSAB Meslek Kuruluşları STKlar	Nitelikli personel sayısındaki artış
4.6	Etkin destinasyon yönetimi için Antalya, Muğla ve Nevşehir gibi destinasyonlarla işbirliği gerçekleştirmek	**Sürekli	DYÖ	Meslek Kuruluşları	İş birliği gerçekleştirilen destinasyon sayısındaki artış
4.7	Kongre, fuar ve benzeri etkinlikleri sezonun düşük zamanlarında gerçekleştirerek personelin yıl boyu işletmelerde çalışmasını sağlamak	**Sürekli	Üniversiteler Meslek Kuruluşları	Belediyeler STKlar	Yıl boyunca çalışan personel sayısındaki artış

*Orta vadede başlayıp sürekli olarak devam eden eylem.

REFERANSLAR

- Bitlis Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü. (2022). Bitlis İli Turizm Tesis ve Ziyaretçi Verileri.
- DHİM Van Ferit Melen Havalimanı. (2022). DHİM Van Ferit Melen Havalimanı Yolcu Bilgileri.
- Devlet Havalimanı Meydanları İşletmesi Van Ferit Melen Havalimanı Müdürlüğü.
- Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı. (2014). TRB2 Bölgesi Bölge Planı.
- Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı. (2022). Urartularda Krali Kentler. <https://www.urartular.com.tr/index.html>
- Ferreira, B., Silva, W., Oliveira, E., & Conte, T. (2015). Designing Personas with Empathy Map. SEKE, 152.
- Geyik, A. (2022). Van Gölü Destinasyonundaki Yemekler ve Geçmiş kültürler [Kişisel iletişim].
- Go Türkiye. (2022). Van. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://van.goturkiye.com/>
- Kültür Portalı. (2022). <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/genel/turizmaktiviteleri/>
- Ocak, E. (2022). Van Gölü Destinasyonundaki Yemekler ve Geçmiş kültürler [Kişisel iletişim].
- T.C. Bitlis Valiliği. (2022). Bitlis.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistesi. (2022). Turizm Tesislerinin TRB2 Bölgesi İçin Teşviklerden Faydalanma.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). On Birinci Kalkınma Planı 2019-2023.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). Bögesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023).

REFERANSLAR

- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2007). Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2022). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığınca Sağlanan Destekler.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2022). Turizm Verileri.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). TRB2 Bölgesi 6. Bölge Teşvikleri.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, & Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP). (2022). Anadoludakiler/ Van. <https://anadoludakiler.org>
- T.C. Van Valiliği. (2022). Van.
- TCDD. (2022). Van Bağlantılı Demiryolu Seferleri. TCDD A.Ş. Genel Müdürlüğü.
- Türk Patent ve Marka Kurumu. (2022). Van ve Bitlis Coğrafi İşaretli Ürünler ve Coğrafi İşaret Başvurusu Yapılmış Ürünler.
- UTTA Planlama. (2017). Kuzey Van Gölü Selçuklu Bölgesi Kültür Turizm Gelişim ve Koruma Bölgesi ve Tatvan Turizm Merkezi Alanında 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.
- Van Büyükşehir Belediyesi. (2022). Van BŞB Otobüs ve Yolcu Sayıları.
- Van Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü. (2022). Van İli Turizm Tesis ve Ziyaretçi Verileri.

Van Kalesi - Uğur Karaduman

DAKA
DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

VAN GÖLÜ DESTİNASYONU

Turizm Eylem Planı

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı
Şerefiye Mah. Cumhuriyet Cad. 943. Sk. No:1 İpekyolu / VAN
Tel: 0432 485 10 15 | www.daka.org.tr

ISBN: 978-605-7887-18-4
Van Gölü Destinasyonu Turizm Eylem Planı | Aralık, 2022
Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz.